

GROEIPACT N-VA

Werken lonend maken en ondernemen haalbaar houden

INLEIDING

Alle Europese economieën blijven zich in moeilijk vaarwater bevinden. De besparingsprogramma's, het gebrek aan vertrouwen en de uitlopers van de financiële crisis blijven wegen op de economische groei. Voor België wordt een economische groei verwacht tussen de 0,1 en 0,6 procent. Recente economische data doen echter vermoeden dat de economie in de eurozone op een brede schaal verder vertraagt. In België uit dat zich in het nog steeds lage consumentenvertrouwen en het zelfs nog dalende producentenvertrouwen (bijlage).

De federale regering klopt zichzelf op de borst over de begroting. Die ligt min of meer op koers om dit jaar onder de drie procentnorm te duiken. Toch zien we dat er voor de tweede keer op zes maanden tijd een bijsturing nodig is. De begroting toont immers nog een gat van bijna 800 miljoen euro. Dit komt mede doordat de begroting op koers werd gezet door een nooit geziene lastenverhoging. De federaal gevolgde saneringsstrategie staat zo in schril contrast met die van de Vlaamse regering. Daar werd als een van de eerste regio's in Europa een begrotingsevenwicht bereikt en dat door vooral te focussen op het verlagen van de eigen uitgaven.

Samen met Italië is België het land dat voor de sanering van de overheidsfinanciën het meest beroep heeft gedaan op nieuwe inkomsten en eenmalige maatregelen (bijlage). Dat wordt ook bewezen in de macro-economische vooruitzichten van het Planbureau die aantonen dat -indien men geen bijkomende maatregelen neemt -het begrotingstekort de komende jaren automatisch opnieuw zal toenemen, zelfs bij de al vrij optimistische economische groeiprognozes.

De mogelijke mini-economische groei en de begroting (min of meer) op koers zorgen voor zelfgenoegzaamheid binnen de regering Di Rupo. Voor echte groeimaatregelen lijkt men de kat uit de boom te kijken en te wachten tot iemand in Europa de magische groeiknop heeft ingedrukt. Die knop bestaat echter niet. De hele discussie tussen besparen of groeien is een non-debat, een discussie zonder voorwerp. België hoeft niet te wachten op Europa. De regering moet zelf de handen uit de mouwen steken en maatregelen nemen om onze competitiviteit te verbeteren. Geen gerommel in de marge, zoals de "werven" in de relancenota van Di Rupo maar werk maken van de echte problemen en uitdagingen op economisch gebied. Werk maken van

een echt antwoord op de aanbevelingen die de Europese Commissie voor België heeft geformuleerd.

Zolang die problemen niet doortastend aangepakt worden, blijven we in een situatie van stagnatie (lage economische groei en hoge inflatie). Het bedrijfsleven is intussen in de fase beland van structurele moeilijkheden om haar continuïteit te verzekeren. Heel wat ondernemers denken luidop na over delocalisatie op korte termijn. Het betreft bovendien niet langer enkel arbeidsintensieve beroepen. Heel wat van deze jobs zijn immers reeds weg uit België. Voornamelijk de toenemende delocalisatie van R&D en intelligente beroepen baart momenteel zorgen.

Bedrijven beschikken op dit moment over te weinig *“incentives”* om jonge hoogopgeleide afgestudeerden aan te trekken in vergelijking met de hogere netto lonen die in het buitenland betaald worden. Zonder overheidsmaatregelen om de fiscale druk te verlichten, dreigen Belgische ondernemingen de *“war for talent”* te verliezen en worden we geconfronteerd met een serieuze *“brain drain”*.

Gaan we op zoek naar een dieperliggende verklaring voor de twee bovenstaande bemerkingen, dan komen we onvermijdelijk terecht bij de last die vooral de federale overheid legt op ons socio-economische weefsel.

De verklaring ligt in verschillende componenten:

België worstelt sinds ettelijke jaren met een ware *“loonhandicap”*. Volgens de Centrale Raad voor het Bedrijfsleven (CRB) bedraagt die cumulatief 4,3% tussen 1996 en 2010 (de OESO acht de handicap meer dan dubbel zo hoog). Dit betekent dat Belgische werkgevers op 14 jaar tijd, gemiddeld 4,3% meer loonkosten hebben opgebouwd ten opzichte van de omliggende landen. Dit leidt er toe dat het verschil tussen het nettoloon voor de werknemer en de brutoloonkost voor de werkgever nergens hoger is dan in België. De Belgische werkgever betaalt uiteindelijk de hoogste loonkost van alle buurlanden, terwijl het nettoloon van de Belgische werknemer internationaal gezien relatief laag scoort. Ter illustratie hiervan duidde een reeks internationale

studies ons land onlangs nog aan als Europees kampioen arbeidskost (39,3 euro per uur, Eurostat) en wereldkampioen belastingdruk op arbeid (55,5% op het inkomen, OESO).

Daarnaast hanteert de overheid een nefast prijzenbeleid op vitale levensmiddelen, zoals voeding en energie (kostenstructuur, indirecte fiscaliteit BTW, milieuheffingen, accijnzen, ...).

De kwaliteit van het door de regering geleverd wetgevend werk is bovendien ondermaats. Het ontbreekt de meerderheid aan rechtlijnigheid en visie, waardoor een algemeen gevoel van rechtsonzekerheid heerst binnen de private en particuliere sfeer in dit land. Dit leidt tot versnipperde wetgeving en dubbelzinnige rechtspraak ter zake, wat het eindoordeel in toenemende mate in handen van de arbitraire opinie van de betrokken ambtenaar of controleur legt. Dit is een rechtsstaat onwaardig. Nochtans zijn ondernemingen en zelfstandigen vragende partij om gecontroleerd te worden, ook op de verschillende deelaspecten inzake fiscaliteit.

Ondernemers snakken naar gunstige omgevingsfactoren, politieke stabiliteit en rechtszekerheid. Enkel in een gezond ondernemersklimaat wordt geïnvesteerd en de politiek dient hiervoor haar bijdrage te leveren.

De initiatieven en voorstellen die in dit groeipact zijn opgenomen, hebben tot doel een uitgewerkt, constructief antwoord te bieden op de bekommernissen die leven op het terrein.

SAMENVATTING

Met dit groeipact wil N-VA voorstellen doen om de grote economische problemen en uitdagingen daadkrachtig aan te pakken. Het geheel van voorstellen is, gezien de moeilijke situatie, budgettair neutraal en zal op middellange en lange termijn zelfs positieve terugverdieneffecten genereren.

FEDERAAL

Luik 1: Werken lonend maken

N-VA eist dat **werken lonend wordt** in dit land. Vandaag zijn we wereldkampioen belastingdruk op arbeid, een weinig benijdenswaardige gouden medaille.

De loonwig (het verschil tussen de kostprijs van een werknemer voor zijn werkgever en het netto loon dat die werknemer mee naar huis neemt) is nergens in Europa zo hoog als in België.

De marginale belastingdruk is problematisch en ontmoedigt mensen om aan de slag te gaan. Zeker bij de lage lonen is het zo dat van 100 euro die iemand bruto extra verdient soms 75 euro wordt afgeroomd door de overheid en de sociale zekerheid.

Concrete voorstellen:

- **Werken lonend maken: Werknemersbijdrage aan de RSZ (13,07% vandaag) wordt progressief**
 - Het nettoloon zal daardoor toenemen voor iedereen met een loon lager dan 5 000 euro bruto. Het grootste voordeel is voor de lage- tot middeninkomens.
 - De werkloosheidsval wegwerken door het verschil tussen een werkloosheidsuitkering en een inkomen uit arbeid te vergroten.
 - De lage loonval wegwerken door de marginale belastingdruk te verlagen: wie bruto 1 euro extra verdient zal er in de toekomst netto meer aan overhouden dan vandaag.

Om werken lonend te maken wil N-VA de werknemersbijdrage (13,07% - werkbonus voor lage lonen) progressief maken.

We willen deze hervorming zo snel mogelijk invoeren zodat de netto lonen vanaf 1 augustus voor iedereen die werkt (en minder dan 5000 euro bruto verdient) zal toenemen.

N-VA wil hierdoor twee doelstellingen bereiken. Enerzijds de koopkracht van de werkende bevolking ondersteunen en zo de binnenlandse vraag stimuleren. Anderzijds de arbeidsmarkt activeren. De loonwig zal dalen en de kloof tussen een uitkering en een loon zal toenemen. Op die manier wordt werken lonend gemaakt. Door de progressiviteit van de RSZ werknemersbijdrage zal ook de marginale druk afnemen waardoor het lonend wordt om meer te gaan werken of verdienen.

N-VA wil voor de financiering van de RSZ-hervorming de Europese aanbeveling volgen en de lasten verschuiven naar minder groei-verstorende lasten zoals indirecte belastingen. N-VA wil de progressieve RSZ-bijdrage voor werknemers dan ook financieren via een verhoging van het algemeen BTW tarief naar 22% (uit te zuiveren uit de index). Dit moet aangevuld worden met de inkomsten uit de fraudebestrijding zodat het geld vloeit van de oneerlijke mensen naar de hardwerkende eerlijke belastingbetaler. Op langere termijn moet de financiering mee gebeuren door de opbrengst van structurele arbeidsmarkthervormingen.

Luik 2: Werk creëren via fiscale hervormingen

N-VA wil **een fiscale hervorming** doorvoeren voor het bedrijfsleven dat de krijtlijnen van het beleid voor de komende jaren uitzet. Dat moet een einde maken aan de rechtsonzekerheid waarin vele bedrijven zich nog steeds bevinden.

Concrete voorstellen:

- **Geleidelijke vervanging van de notionele interestaftrek door een algemene tariefverlaging**

De notionele interesten doven gradueel uit tegen 2015 en dat wordt gecompenseerd door een geleidelijke daling van het algemeen tarief in de vennootschapsbelasting tot 21% in 2015.

- **O&O en innovatie bijkomend stimuleren**

We stellen een reeks maatregelen voor om bedrijven die investeren in onderzoek en ontwikkeling en innovatie bijkomend fiscaal te belonen.

- **Een competitief holdingregime aanbieden**

Vlaanderen wil nog steeds beslissingscentra op haar grondgebied, daarom wordt de aftrek voor dividenden uitgebreid.

- **De belastbare grondslag verbreden**

Geen notionele interesten, strengere DBI (definitief belaste inkomen) aftrek en duidelijkere kapitalisatieregels moeten voor budgettaire ruimte zorgen om het algemeen tarief te verlagen.

- **De versterking van het eigen vermogen fiscaal aantrekkelijk maken**

Winst die in de onderneming blijft kan genieten van een fiscaal gunstig regime.

Op regionaal niveau willen we de deelstaten gedeeltelijke fiscale autonomie geven in de vennootschapsbelasting:

- **Tariefautonomie**

Via op-/afcentiemen op het federaal basistarief

- **Fiscale aftrekken**

Vaststellen van aftrekken en vrijstellingen in verlengde gewestbevoegdheden

Overhevelen volledig budget fiscale aftrekken waar deelstaten voor bevoegd zijn

Onze huidige fiscaliteit is te complex en de druk ligt te hoog. De notionele interestaftrek heeft zijn verdiensten gekend maar werd de laatste jaren continu uitgehold. N-VA wil daarom een fiscale hervorming doorvoeren die onze competitiviteit verhoogt en de spelregels voor de komende jaren vastlegt.

Een lager nominaal tarief (de eerste regel waar investeerders naar kijken) zal onze aantrekkelijkheid voor investeerders verhogen. Door fors bijkomend in te zetten op onderzoek en ontwikkeling en de DBI-aftrek uit te breiden willen we meer investeringsprojecten aantrekken, met een gemiddeld hoger investeringsbedrag en op langere termijn zowel kennis- als arbeidsintensieve banen te creëren.

De fiscale hervormingen zullen niet alleen voor een vereenvoudigde en competitievere fiscaliteit zorgen, maar ook meer rechtvaardigheid creëren. De spreiding tussen wat bedrijven aan vennootschapsbelasting betalen is nog nooit zo groot geweest. Sommige bedrijven betalen bijzonder veel belastingen, anderen slagen er in om geen of amper belastingen te betalen. Door deze hervorming zal elk bedrijf op zijn Belgische winst correct belastingen betalen.

Tot slot wil N-VA door een nieuwe regeling (het -tijdelijk- vrijstellen van winst die in de onderneming blijft) de opbouw van het eigen vermogen verder blijven stimuleren. Dit was een belangrijk positief effect van de notionele interestaftrek en die evolutie willen we blijven ondersteunen.

Luik 3: Moderne loonvorming

Daarnaast komt de problematiek van onze **loonkostenhandicap**. Volgens de OESO is deze sinds de invoering van de loonnorm in 1996 opgelopen tot meer dan 10%. Dat is een aanwijzing dat de huidige wet en zeker het correctiemechanisme erin opgenomen niet werkt.

De gevolgen laten zich voelen op economisch vlak. In het recent gepubliceerde “diepte-onderzoek” van de Europese Commissie (30 mei jl.) maakt ze zich zorgen over de evolutie van onze handelsbalans (het verschil tussen export en import). De achteruitgang in de handelsbalans

verloopt volgens de Commissie zelfs aan een gelijkaardig tempo als de achteruitgang bij de perifere landen die vandaag onder vuur liggen op de financiële markten.

Concrete voorstellen:

- **Een moderne loonvorming**

- Voor de private en publieke sector worden enkel nog all-in akkoorden algemeen bindend verklaard.
- Voor de sociale uitkeringen (zoals pensioenen) blijft een slim automatisch indexeringsmechanisme van toepassing.

Om deze **loonkostenproblematiek** aan te pakken wil N-VA ons huidig systeem moderniseren en enkel all-in akkoorden nog algemeen bindend laten verklaren. Deze omslag in het sociaal model moet er voor zorgen dat, wanneer het goed gaat, bedrijven hun werknemers sneller kunnen laten meegenieten en, wanneer het slecht gaat, werkgevers aan hun werknemers kunnen vragen om mee op de rem te staan.

All-in akkoorden moeten het sociaal overlegmodel in dit land nieuw leven inblazen en de flexibiliteit voor de sectoren en ondernemingen verhogen.

Voor de sociale uitkeringen (zoals pensioenen) wil N-VA een automatisch indexeringsmechanisme behouden. Dit om de koopkracht van de zwakkere groepen in onze samenleving te verzekeren. Het huidig mechanisme dient wel slim bijgestuurd te worden om bijvoorbeeld de voorspelbaarheid voor de overheidsfinanciën te verhogen.

Luik 4: Energieprijs

Ook de **hoge energieprijs** moet worden aangepakt. Op Vlaams niveau werden de nodige maatregelen genomen om de kostprijs de komende jaren beter onder controle te houden. Ook op federaal niveau dringen zich maatregelen op om de competitiviteit van onze ondernemingen te verbeteren.

Concrete voorstellen:

- **Een “cap” op de federale taksen**
 - Een maximumplafond voor de federale bijdrage en offshore toeslag (zowel connectie als de productie).
- **Financiering offshore windenergie niet doorrekenen aan de consument**
 - Een degressieve steunmaatregel waarbij de prijs van de offshore groenestroomcertificaten wordt gekoppeld aan de energieprijis.
- **Duurzame korting op groene stroom**
 - Een transparantere formulering waarbij bedrijven een korting van 10% verkrijgen in verhouding met de te maken kosten.

VLAAMS

Vlaanderen was binnen Europa een van de eerste regio's met een begroting in overschot. Dat werd vooral gerealiseerd door aan de uitgavenzijde te saneren. Belangrijke investeringen werden ontzien en de overheid werd aangemaand om efficiënter te werken met minder middelen en mensen. Toch wil N-VA ook binnen de Vlaamse regering een tandje bijsteken en zoveel mogelijk realiseren om de economische groei te stimuleren.

Luik 5: Vergunningen

Inzake vergunningen moet het huidige beleid verdergezet worden. Vereenvoudiging, rechtszekerheid en duidelijkheid zijn daarbij sleutelwoorden.

N-VA wil dat de Vlaamse regering mee werkt om zo snel mogelijk de unieke omgevingsvergunning (bouw- en milieuvergunning) in de praktijk te implementeren.

Bij projecten moet het model van de “drietrapsraket” de standaard worden. Daarbij neemt het belang van het voortraject nog toe. Het aantal openbare onderzoeken wordt verminderd. Eens een ondernemer groen licht krijgt aan het begin moet het project ook uitgevoerd kunnen worden.

Luik 6: Nieuw loopbaanakkoord

N-VA zal er nauwgezet op toezien dat de afspraken binnen het nieuwe loopbaanakkoord correct worden nageleefd. N-VA wil verdergaan op de ingeslagen weg om de arbeidsmarkt verder te activeren.

Luik 7: Investerings

Om een gunstig investeringsklimaat te creëren wil N-VA het engagement kracht bijzetten om tegen 2020 sterk investerende industriële bedrijven volledig vrij te stellen van onroerende voorheffing bij nieuwe investeringen in materieel en outillage. Indien de huidige maatregelen tekort schieten wil N-VA zo snel mogelijk bijkomende initiatieven nemen binnen de schot van de Vlaamse regering.

Luik 8: Onderzoek en ontwikkeling

N-VA zal er tot slot ook op toezien dat de Vlaamse regering vasthoudt aan haar ambitieus beleid inzake onderzoek en ontwikkeling. De regering blijft bij haar vastgelegd uitgaventraject en beoogt zo de Europese doelstelling tegen 2020 (1% BBP publieke uitgaven O&O) na te komen.

Inhoud

LUIK 1. WERKEN LONEND MAKEN	16
1.1. De Belgische loonkost en lasten op arbeid	17
1.1.1. Torenhoge lasten op arbeid	17
1.2. N-VA voorstel	20
1.2.1. Doelstelling	20
1.2.2. Hoe?	20
1.2.3. Gevolgen	22
1.2.4. Gedetailleerd voorstel	23
LUIK 2. WERK CREËREN VIA FISCALE HERVORMING	27
2.1. De fiscaliteit en de aantrekkelijkheid van Vlaanderen voor investeringen	28
2.1.1. De Vlaamse (en Belgische) export ⁰	28
2.1.2. Investeringsstrends in Vlaanderen ⁰	29
2.1.3. De perceptie van onze regio bij investeerders	31
2.1.4. Analyse van de Belgische vennootschapsbelasting	32
2.1.5. Conclusie	37
2.2. N-VA voorstel	39
2.2.1. Doelstelling	39
2.2.2. Hoe?	39
2.2.3. Gevolgen	40
2.2.4. Gedetailleerd voorstel	42
2.2.5. Budgettair	47
LUIK 3. MODERNE LOONVORMING	48
3.1.1. De Belgische loonkost	49
3.2. N-VA voorstel	53
3.2.1. Doelstelling	53
3.2.2. Hoe?	53
3.2.3. Gevolgen	54
3.2.4. Gedetailleerd voorstel	55
3.2.5. Voordelen	58

LUIK 4. ENERGIE BETAALBAAR HOUDEN	60
4.1. Energie vandaag: een competitief nadeel	61
4.1.1. België en de buurlanden	61
4.1.2. De elektriciteitsprijs	62
4.2. N-VA voorstel	63
4.2.1. Doelstelling	63
4.2.2. Hoe?	63
LUIK 5. VERGUNNINGEN	67
5.1. Context	68
5.1.1. Vlaanderen, topdorp om in te wonen maar ook om zaken te doen	68
5.1.2. De visie: Metropool Vlaanderen 2050	68
5.1.3. Slimme ruimtelijke ordening is broodnodig, ook voor ondernemers	69
5.2. Doelstellingen	70
5.2.1. Ruimtelijke ordening die innovatie in de hand werkt	70
5.2.2. Ruimtelijke ordening die de poorten en wegen wagenwijd openhoudt	70
5.2.3. Ruimtelijke ordening die ondernemers aanmoedigt om te ondernemen	71
5.2.4. Ruimtelijke ordening op het juiste niveau	71
5.2.5. Verbeter de ruimtelijke ordening, begin bij jezelf	72
5.2.6. Ruimtelijke ordening voor een stabiel investeringsklimaat	72
5.2.7. Vergunningenbeleid: sneller, transparanter, klantvriendelijker	73
5.2.8. Ruimtelijke ordening met hanteerbare instrumenten en heldere communicatie	74
LUIK 6. HET NIEUWE LOOPBAANAKKOORD	76
6.1. Context	77
6.2. Doelstellingen	77
6.3. Drie centrale thema's	77
6.3.1. De ongekwalificeerde uitstroom uit het onderwijs	78
6.3.2. 50-plussers	79
6.3.3. Loopbaanbegeleiding	81
LUIK 7. INVESTERINGEN	82
7.1. Beleid	83

LUIK 8. O&O	85
8.1. Doelstellingen	86
8.2. Maatregelen	86
BIJLAGEN	89
8.3. Consumentenvertrouwen (NBB)	89
8.4. Producentenvertrouwen (NBB)	90
8.5. OESO: Verhouding extra inkomsten/minder uitgaven in de sanering	91
8.6. Evolutie handelsbalans België (zwarte lijn) en perifere landen (groene lijn)	92
8.7. Budgettair effect fiscale hervorming	93
8.8. Technische fiches: De belangrijkste vrijstellingen en aftrekposten in de Belgische vennootschapsbelasting	96
8.8.1. Vrijgestelde winst	97
8.8.2. Fiscale aftrekken	100
8.9. Erosie belastbare basis – huidige thin cap omzeilt	108
8.10. Nederlandse onderkapitalisatieregels	109

DEEL 1:

FEDERAAL NIVEAU

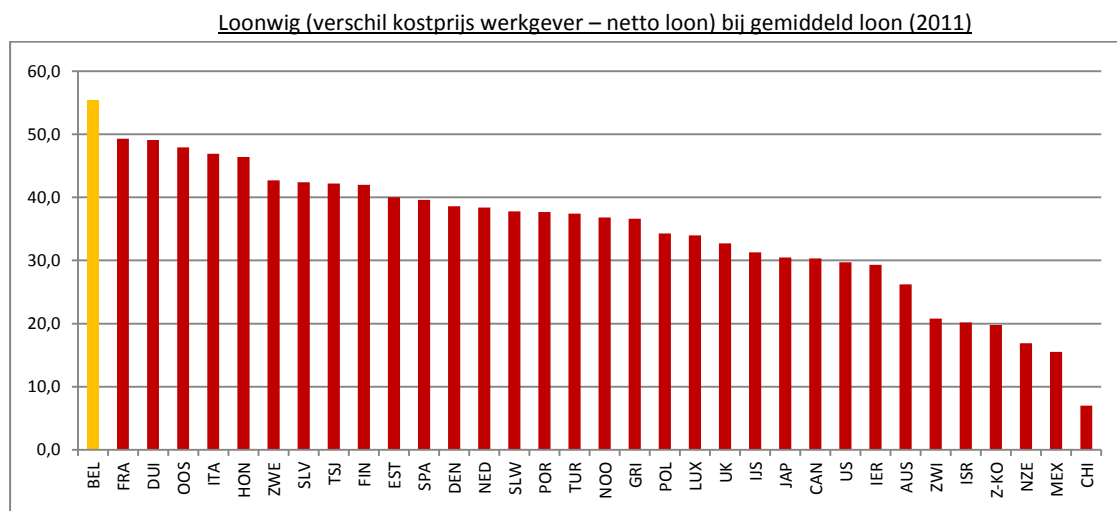
LUIK 1. WERKEN LONEND MAKEN

Het nettoloon verhogen

1.1. De Belgische loonkost en lasten op arbeid

1.1.1. Torenhoge lasten op arbeid

1.1.1.1. De kloof tussen de kost van arbeid en het nettoloon

Bron: OESO

In geen enkel ander OESO-land is het verschil tussen de totale loonkost (= totale kost voor werkgevers) en het nettoloon voor de betrokken werknemers (de loonwig) groter dan in België. In België is het zo dat bij een gemiddeld loon elke 100 euro die een werkgever betaalt voor zijn werknemer, de werknemer er maar 44,6 euro van in zijn portefeuille ziet belanden. De overige 55,4 euro gaat naar de federale overheid en de sociale zekerheid. Ter vergelijking: in onze buurlanden en belangrijkste handelspartners gaat per 100 euro loonkost gemiddeld ongeveer 60 euro naar de werknemer, 40 euro is voor de overheid en de sociale zekerheid.

Ook inzake marginale belastingdruk scoort ons land zeer hoog. De marginale belastingdruk is de extra belasting die je betaalt op het extra loon dat je krijgt (bijvoorbeeld bij promotie of door meer te gaan werken). Stel opnieuw dat je een gemiddeld loon verdient dan gaat er in België van elke euro opslag 66 cent naar de Staatskas en Sociale Zekerheid.

Bij lage inkomens veroorzaakt deze situatie vaak een "werkloosheidsval". Dat wil zeggen dat de prikkel om van een uitkering over te stappen naar bezoldigde arbeid te beperkt is omdat het loon door de overheid te sterk wordt afgeroomd. Hetzelfde mechanisme werkt ook de "lage loonval"

in de hand: mensen worden niet gestimuleerd om meer te gaan verdienen of werken (bijvoorbeeld van deeltijds naar voltijds) omdat in bepaalde gevallen tot meer dan 70% (!) van het extra brutoloon wordt afgeroomd.

1.1.1.2. De regering Di Rupo

De regering kondigde de volgende maatregel aan in het regeerakkoord en herneemt deze in het relanceplan als een van de zeven werven: *“Een verhoging van de belastingvrije som van 200 euro voor de lage en middeninkomens (=voor de personen met een inkomen **minder dan 24 410 euro**) om de belastingdruk op de werkende bevolking te verlichten, wat een werknemer (loontrekkende, zelfstandige of ambtenaar) een voordeel van ongeveer **50 euro netto per jaar** oplevert.”*

Op zich is het goed dat de federale regering iets wil doen aan deze problematiek, maar de gekozen remedie is zeker niet de beste. De verhoging van de belastingvrije som heeft immers niet alleen betrekking op werknemers met een laag loon maar op alle belastingplichtigen en dus ook op thuisblijvende partners, mensen met een sociale uitkering, enz... Het is dus niet alleen werken dat beloond wordt in het voorstel van de regering Di Rupo.

1.1.1.3. Europese aanbeveling (2011)

De aanbeveling luidt:

*“De arbeidsparticipatie naar een hoger peil tillen door de hoge fiscale en sociale lasten voor laagbetaalden op budgettair neutrale wijze te verlichten en door een systeem in te voeren waarbij het niveau van de werkloosheidsuitkeringen geleidelijk afneemt naarmate de periode van werkloosheid langer duurt. Stappen te ondernemen om **de belastingdruk te verschuiven van arbeid naar consumptie** en om het belastingstelsel milieuvriendelijker te maken. Het actieve arbeidsmarktbeleid doeltreffender maken door specifiek op oudere werknemers en kwetsbare groepen gerichte maatregelen te treffen.”*

De arbeidsparticipatie verhogen door de fiscale en sociale lasten voor laagbetaalden te verlichten? Jazeker, maar Di Rupo neemt dus veel meer mensen mee dan enkel de werkende

bevolking waardoor het effect verwatert en de vallen op de arbeidsmarkt blijven bestaan. Werkloosheidsuitkeringen meer degressief? In zekere mate, maar slechts zeer geleidelijk om uiteindelijk op een niveau terecht te komen dat minstens even hoog zal liggen als vandaag. We blijven bovendien het enige land waar men van werkloosheid zijn beroep kan maken en het uitkeringsrecht oneindig is. En zo gaat de regering Di Rupo keer op keer “inventief” om met wat Europa vraagt...

Bij de bekendmaking van de nieuwe Europese aanbevelingen (2012) herhaalde Europa dan ook grotendeels de aanbeveling van vorig jaar:

*“Een **significante verschuiving van belastingen op arbeid naar minder groei-verstorende belastingen**, zoals onder meer milieubelastingen, te bewerkstelligen. De in gang gezette hervorming van het stelsel van werkloosheidsuitkeringen voort te zetten om de negatieve prikkels om te werken te verminderen, en bij de ondersteuning van de werkgelegenheid en het activeringsbeleid sterker het accent te leggen op kwetsbare groepen, en met name mensen met een migrantenachtergrond. De geplande verdere regionalisering van de arbeidsmarktbevoegdheden aan te grijpen om de interregionale arbeidsmobiliteit te bevorderen en de samenhang te versterken tussen het beleid op het gebied van onderwijs, een leven lang leren, beroepsopleiding en werkgelegenheid. De bestaande activeringsinspanningen tot alle leeftijdsgroepen uit te breiden.”*

1.2. N-VA voorstel

1.2.1. Doelstelling

De doelstelling van de hervorming die N-VA voorstelt, zijn:

- ✓ **Werken lonend maken: Het verschil tussen bruto en netto loon verkleinen voor iedereen die werkt, met focus op de lage – en middeninkomens**

1.2.2. Hoe?

1.2.2.1. *Werken lonend maken: Het verschil tussen bruto en netto loon verkleinen voor iedereen die werkt*

N-VA wil iedereen belonen die werkt. We willen de gigantische kloof tussen de totale loonkost en het nettoloon verkleinen. Om dat te bereiken maken we de **werknemersbijdrage aan de RSZ progressief**. Door die hervorming wordt ook de werkloosheidsval en de lage loonval deels weggewerkt. De werkloosheidsval doordat het verschil tussen een uitkering en een loon groter wordt, en de lage loonval doordat mensen die meer gaan werken of verdienen ook netto meer zullen overhouden.

Concreet:

- De RSZ-bijdrage (13,07%) op het brutoloon wordt progressief
- Het grootste voordeel komt bij de lage en gemiddelde lonen te liggen.
- Het verschil tussen een uitkering (bijvoorbeeld voor werkloosheid) en een (laag) loon neemt toe.
- De marginale druk neemt globaal af (en het meest voor de lage lonen) waardoor mensen die 100 euro bruto extra verdienen netto meer overhouden dan vandaag.
- Zo worden mensen ook effectief gestimuleerd om meer (voltijds) te gaan werken.
- Via een extra aftrek in de personenbelasting wordt vermeden dat het extra netto loon fiscaal wordt afgeroomd (zie p49 bovenaan).

Voor de **financiering van deze RSZ-bijdragevermindering** in 2012 doen we beroep op een verhoging van de indirecte belastingen (BTW naar 22%), de inkomsten ingeschreven uit fraudebestrijding en een deel van de nog te besteden welvaartsenveloppe voor dit jaar.

De BTW verhoging moet uit de index gezuiverd worden zodat de verhoging van de indirecte belasting geen aanleiding geeft tot een stijgende loonkost.

Voor 2013 wordt de RSZ-bijdragevermindering bijkomend gefinancierd door het schrappen van de geplande verhoging van het belastingvrij minimum. Ook vanaf 2013 en met het oog op de langere termijn moet de financiering gebeuren door de opbrengst van een structurele hervorming van de arbeidsmarkt. Daarbij wordt de werkloosheidsuitkering beperkt in de tijd en doven stelsels als de wachtuitkering en het brugpensioen uit (met behoud van verworven rechten).

Hiermee voldoen we aan de Europese aanbeveling om de lasten te verschuiven van arbeid naar indirecte belastingen. Door een deel van het resterend budget van de welvaartsenveloppe en het budget voor de verhoging van het belastingvrij minimum te heroriënteren, wordt de belastingverlaging meer gefocust op de werkende actieve bevolking.

Budgettair	2012 (01/08)	2013
Kostprijs voorstel	1.403.045.081	3.367.308.195
RSZ-verlaging	1.403.045.081	3.367.308.195
Financiering	1.404.000.000	3.370.000.000
BTW 22%	542.000.000	1.339.000.000
Inkomsten uit fraudebestrijding	780.000.000	1.000.000.000
Welvaartsenveloppe (41% resterend budget)	82.000.000	0
Structurele hervormingen arbeidsmarkt	0	581.000.000
Schrappen verhoging belastingvrij minimum 2013	0	450.000.000
Saldo	954.919	2.691.805

Met dit voorstel wil N-VA een aanzet geven. Op lange termijn is een grondigere hervorming nodig van de lasten op het brutoloon. De RSZ-bijdragen, de bijzondere bijdrage en de personenbelasting moeten samen een echt progressief systeem vormen waarbij de marginale druk op een bepaald loon niet hoger kan zijn dan de marginale druk op een hoger loon.

1.2.3. Gevolgen

We willen **mensen belonen die werken**: de beste optie daarbij is het verschil verkleinen tussen het brutoloon en het nettoloon.

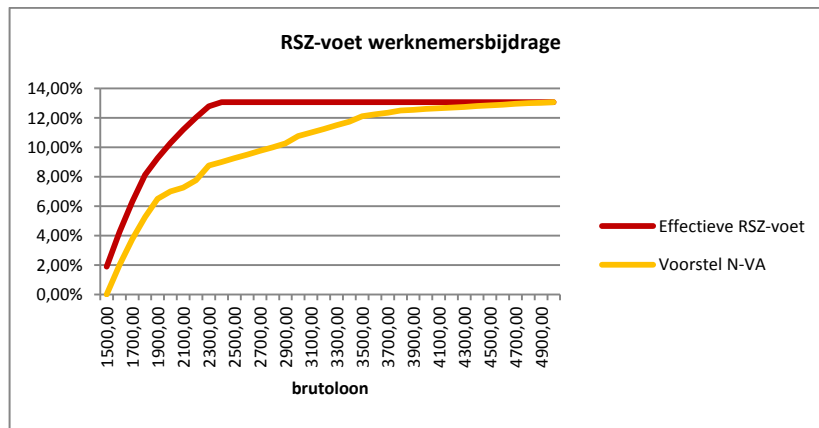
Het gevolg is dat onze **arbeidsmarkt geactiveerd wordt**: de werkloosheidsval wordt deels weggewerkt. Vandaag is de prikkel in veel gevallen nog te klein om van een uitkering over te stappen naar een job (met bij aanvang vaak een laag loon). Door het nettoloon te verhogen en het meest van al voor de lage lonen wordt de prikkel groter.

Ook de lage loonval wordt weggewerkt. Vandaag is het bijvoorbeeld vaak weinig interessant dat de partner overstapt van een deeltijdse naar een voltijdse job. Door de marginale belastingdruk te verlagen en elke bijkomende euro globaal minder te belasten wordt méér werken lonend voor de beide partners. Zo **versterken we meteen ook de arbeidsmarktpositie van beide partners**. In het licht van de maatschappelijke evolutie met een hoge kans op (echt)scheiding, gezinsverdunding en nieuw samengestelde gezinnen is het volgens N-VA geen overbodige luxe om zo het toekomstige risico op armoede voor beide partners te voorkomen. In het bijzonder voor vrouwen is de lage loonval in de praktijk vaak erg groot en nefast voor hun arbeidsmarktpositie op langere termijn.

Deze ingreep is niet alleen goed voor de arbeidsmarkt maar ook voor de economie. De werkende gezinnen zien hun **koopkracht** gevoelig toenemen.

1.2.4. Gedetailleerd voorstel

Werken lonend maken kan het best door het progressief maken van de werknemersbijdrage aan de RSZ.

Bron: vacature.com, eigen berekeningen

Iedere werknemer betaalt vandaag 13,07% RSZ-bijdrage op zijn brutoloon. Er zijn wel heel wat maatregelen in werking om **het effectieve tarief** lager te houden. Zo is er bijvoorbeeld een structurele vermindering voor de laagste lonen. Daardoor ligt het effectieve tarief vaak lager (zie rode lijn).

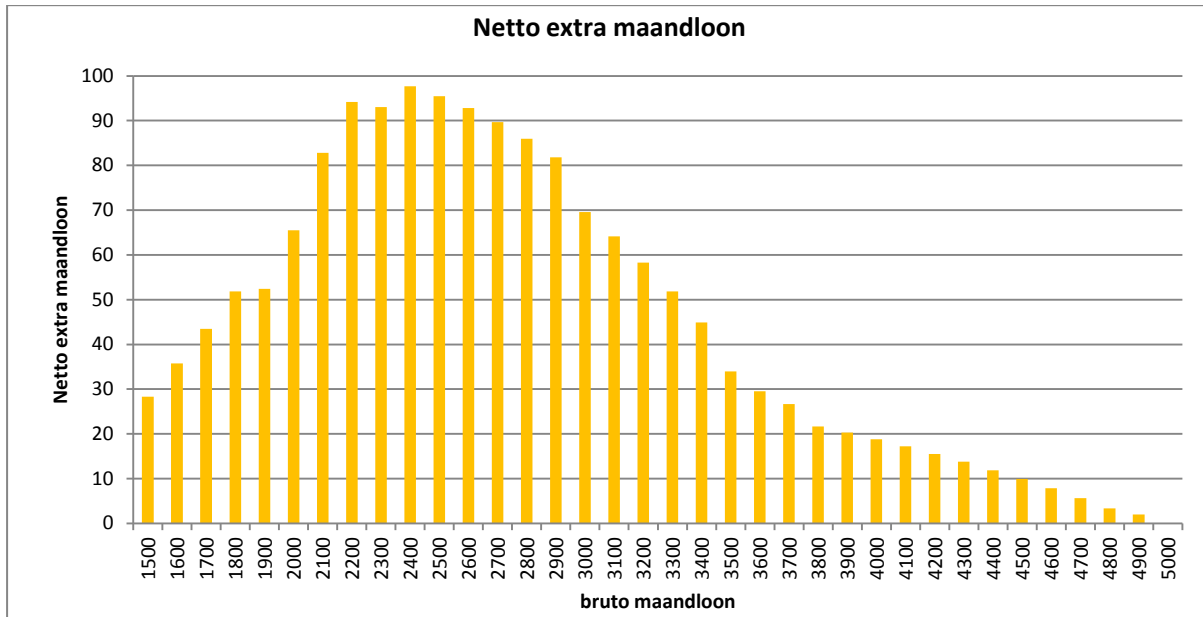
Het effect van de kortingen is echter relatief beperkt. Vanaf een brutoloon tussen de 2300 en 2400 euro betaalt men al de hoogste schijf, namelijk 13,07% RSZ-bijdrage.

Doordat het effectieve tarief zo snel stijgt is de marginale druk (de extra RSZ bijdrage per extra euro brutoloon) net het hoogst bij de lage lonen.

N-VA stelt voor om het effectief betaalde RSZ-tarief voor werknemers progressiever te maken en trager te laten stijgen naar het hoogste tarief (zie gele lijn).

Om te vermijden dat het netto-effect wordt afgezwakt en afgeroomd door de personenbelasting moet de jaarlijkse belastbare basis verminderd worden met de korting van de werknemersbijdrage aan de RSZ. Op die manier verhoogt het nettoloon maandelijks en wordt er niets afgeroomd door de fiscus.

Dit is het effect op maandbasis in de vorm van een extra nettoloon:

- Een werknemer die 1500 euro bruto per maand verdient (**net iets boven het minimumloon**) zal zijn nettoloon met 28 euro per maand zien stijgen.
- Een werknemer die 2000 euro bruto per maand verdient (**gemiddeld startloon**) zal zijn nettoloon met 63 euro per maand zien stijgen.
- Een werknemer die 3000 euro bruto per maand verdient (**gemiddeld brutoloon**) zal zijn nettoloon met 69 euro per maand zien stijgen.

De progressiviteit van de RSZ werknemersbijdrage heeft een veel grotere impact op de koopkracht dan het voorstel van de regering Di Rupo om de belastingvrije som op te trekken. Bovendien is het een veel efficiëntere maatregel om de activering op de arbeidsmarkt te bevorderen.

- **Een case:**

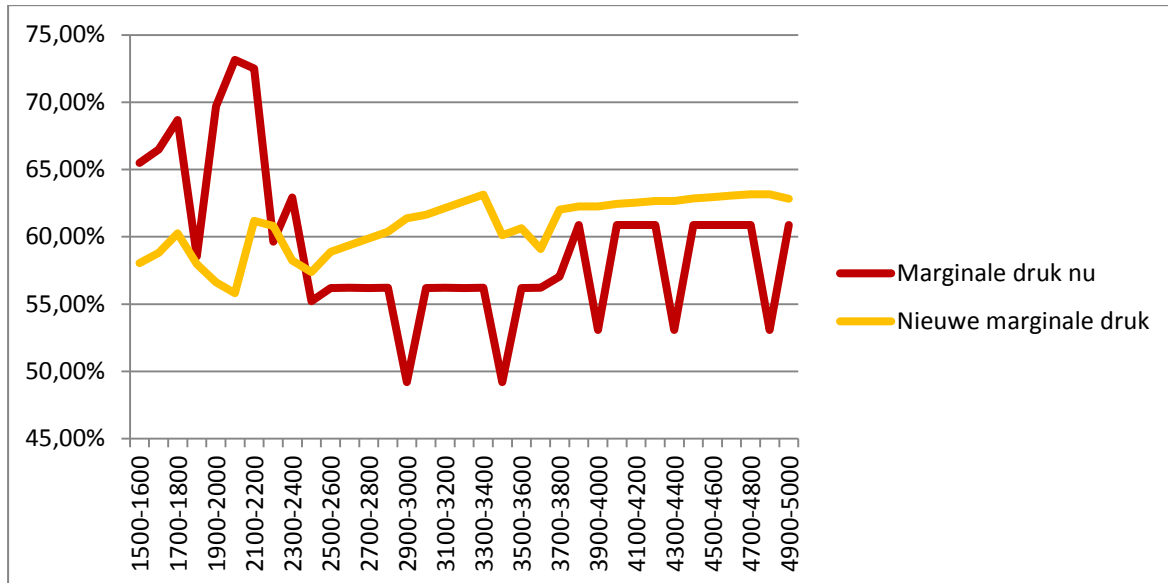
Stel een gezin waar de twee partners voltijds werken. De man is arbeider, de vrouw is bediende. Beiden verdienen elk 2200 euro bruto **per maand**.

	Nu		Voorstel Di Rupo		Voorstel N-VA	
	Man (arbeider)	Vrouw (bediende)	Man (arbeider)	Vrouw (bediende)	Man (arbeider)	Vrouw (bediende)
Bruto	2200,00	2200,00	2200,00	2200,00	2200,00	2200,00
RSZ	285,83	264,67	285,83	264,67	183,65	170,50
Voorh	441,26	455,38	436,81	450,93	441,26	455,38
Bijz B	20,64	18,71	20,64	18,71	20,64	18,71
Netto	1452,27	1461,24	1456,43	1465,40	1567,60	1555,41
Netto samen	2913,51		2922,41		3109,86	
Verhoging koopkracht			(+) 8,92		(+) 196,35	

Het voorstel van de regering Di Rupo zal dit gezin met tweeverdieners de koopkracht **maandelijks met 8,32 euro** laten stijgen, nog niet voldoende om een klein pak pampers mee te kopen.

N-VA zal met het voorstel om de RSZ progressief te maken de koopkracht van dit gezin verhogen met **196,35 euro per maand** (een klein deel daarvan zal het gezin verliezen door de verhoging van de BTW maar dat is zeer gering in vergelijking met de netto toename van de koopkracht).

Door de hervorming wijzigt ook de marginale belastingdruk⁽¹⁾:

Vooraf voor de lage lonen gaat de marginale druk omlaag, voor de midden- en hoge inkomens zal de marginale druk licht hoger zijn, maar de maximale marginale belastingdruk wordt flink verlaagd.

Als elke euro die men bruto bijverdient ook netto meer opbrengt, zullen mensen gestimuleerd worden om steeds meer voltijds te gaan werken.

Vandaag zijn er werknemers die van de 100 euro die ze bruto extra zouden verdienen tot 74 euro moeten afgeven aan de overheid en de sociale zekerheid. Na de hervorming verdwijnt dit hoge niveau van marginale druk, met name bij de lage inkomens. De maximale marginale druk vermindert met 10 procentpunt (63,15% in plaats van 73,15% vandaag).

⁽¹⁾ Uitschieters werden in de berekeningstabel aangepast

LUIK 2. WERK CREËREN VIA FISCALE HERVORMING

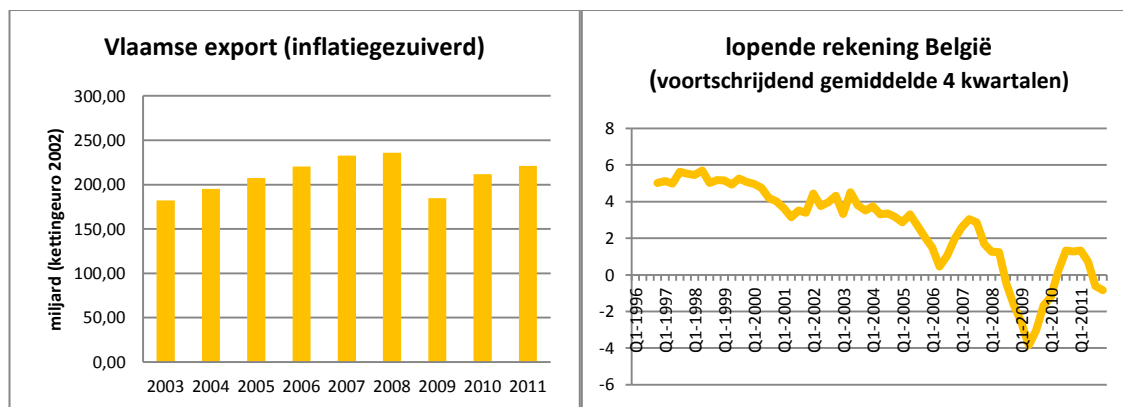
Een gunstig omgevingsklimaat voor jobcreatie

2.1. De fiscaliteit en de aantrekkelijkheid van Vlaanderen voor investeringen

In dit onderdeel van de nota schetsen we een beeld van de situatie op de Belgische en Vlaamse exportmarkt en maken we aan de hand van enkele onafhankelijke parameters een evaluatie van onze regio als investeringsgebied. We focussen daarbij ook expliciet op de invloed van de notionele interestaftrek.

2.1.1. De Vlaamse (en Belgische) export⁽²⁾

De Vlaamse economie behoort tot de meest open economieën ter wereld. Vlaanderen neemt 82% van de totale Belgische export voor zijn rekening. Voor het uitbreken van de crisis groeide de Vlaamse export jaarlijks, zij het gestaag (net als de Belgische). Vandaag halen we nog steeds niet het pre-crisis niveau. De import nam tijdens deze periode iets meer toe. Geen bemoedigend signaal, want hierdoor verslechterde de lopende rekening⁽³⁾.

In het kader van de nieuwe Six-Pack regels die door alle lidstaten werden goedgekeurd, kijkt de Europese Commissie strikter toe op macro-economische onevenwichten, via een *scorebord* van enkele parameters. In dat kader voerde de Commissie een “diepte-onderzoek” om te kijken of er effectief macro-economische onevenwichten zijn en stelde die ook vast. Vooral rond de evolutie van de handelsbalans maakt ze zich zorgen: “*in sum, rather than the level of the current account, the main source of concern, is its downward trend over the past years*” (p6 SWD150).

⁽²⁾ Flanders Investment Trade (Factbook 2011), NBB

⁽³⁾ De **lopende rekening** is de som van de handelsbalans (export minus de import van goederen en diensten), netto factorinkomen (inclusief rente en dividend) en netto overdrachtsbetalingen aan of uit het buitenland (zoals ontwikkelingshulp).

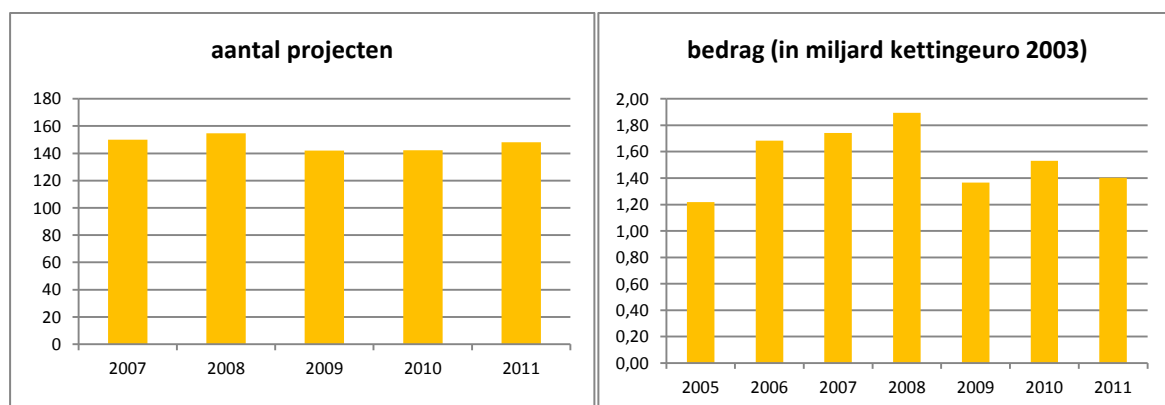
De exportsectoren bij uitstek in Vlaanderen zijn de farmaceutische industrie (11,4%), voertuigen (9,8%), chemische producten (8,9%), mineralen (8,6%), kunststoffen (7,5%), machines (7,2%) en diamant en edele metalen (5,8%).

Onze voornaamste afzetmarkten zijn nog steeds de buurlanden, met Duitsland (19,1%), Frankrijk (13,6%), Nederland (12,6%) en het VK (7,3%). Daarna volgen de VS (5,8%), Italië (4,5%), Spanje (3,0%), India (2,6%), China (1,9%) en Polen (1,7%).

2.1.2. Investeringstrends in Vlaanderen⁽⁴⁾

In 2010 waren het vooral Amerikaanse bedrijven (21,9%) die voor de meeste nieuwe investeringen zorgden, gevolgd door twee van onze buurlanden, Nederland (11,0%) en Duitsland (10,3%). Opvallend is dat twee Aziatische landen op de vierde en vijfde plaats staan, namelijk China (7,1%) en Zuid-Korea (6,5%). Verder volgen nog het VK (5,8%), Japan (5,2%), India (5,2%), Frankrijk (3,9%) en Zwitserland (3,2%).

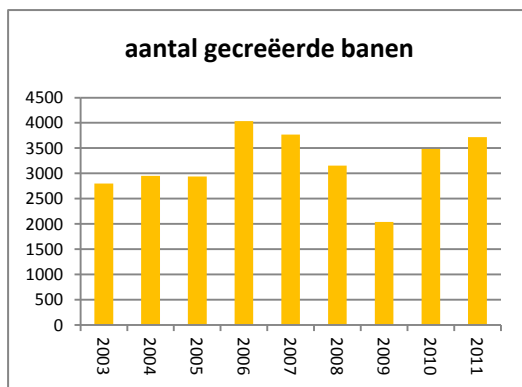
Om het investeringskader in Vlaanderen te evalueren kijken we naar enkele belangrijke parameters: het aantal investeringsprojecten, het bedrag en de jobcreatie. Om de cijfers uit te zuiveren voor volatiliteit, nemen we het driejaarlijks gemiddelde (behalve voor de jobcreatie).

⁽⁴⁾ Flanders investment trade (factbook 2011), E&Y (barometer van de Belgische attractiviteit 2011)

Het aantal projecten bleef de laatste jaren vrij stabiel. Het totale investeringsbedrag is iets volatieler, zelfs bij het driejaargemiddelde. We merken dat de investeringen (in kettingeuro⁵) nog steeds een substantieel stuk onder de piek liggen die bereikt werd net voor het uitbreken van de financieel-economische crisis.

Uit deze twee cijferreeksen kunnen we ook opmaken dat het gemiddeld investeringsbedrag er licht op achteruit gaat. Van 12,38 miljoen in 2007 naar 11,22 miljoen in 2011 (driejaargemiddelde). Positief is dan weer dat in Vlaanderen gemiddeld 2/3^e van de investeringen naar nieuwe projecten gaan (*greenfield*) en slechts 1/3^e naar de uitbreiding van bestaande activiteiten.

Qua jobcreatie zien we dat de jaarlijkse aangroei sinds het uitbreken van de financieel-economische crisis nog substantieel onder de piek van 2008 blijft liggen. Bovendien kunnen we over het algemeen zeggen dat de investeringen in Vlaanderen minder dan gemiddeld voor extra banen zorgen. Cijfers van E&Y (barometer van de Belgische competitiviteit 2011) tonen aan dat in Europa een investeringsproject gemiddeld 37 banen creëert. In Vlaanderen waren dit er voor 2011 maar 21. Dat cijfer blijft al een zestal jaar stabiel. Vlaanderen trekt dus weinig arbeidsintensieve investeringen aan.

⁵ Kettingeuro: bij toepassing van kettingeuro's wordt de volumegroei tussen twee opeenvolgende periodes, t en t+1, berekend door de prijzen van het jaar t te gebruiken. Hierdoor is het prijseffect geëlimineerd en wordt de volumegroei accuraat aangegeven.

2.1.3. De perceptie van onze regio bij investeerders

Het onderzoeksbureau CSA voert jaarlijks een peiling uit over de attractiviteit van België:

De sterke punten van ons land, met andere woorden, criteria die investeerders redelijk tot zeer aantrekkelijk vinden zijn:

- ✓ Levenskwaliteit (90%)
- ✓ Telecommunicatie-infrastructuur (83%)
- ✓ Transport en logistieke infrastructuur (77%)
- ✓ Competentie werknemers (75%)

De zwakke punten van ons land, met andere woorden, criteria die investeerders weinig tot niet aantrekkelijk vinden zijn:

- ✓ Loonkost (66%)
- ✓ Bedrijfsbelastingen (46%)
- ✓ Starre arbeidsmarkt (37%)
- ✓ Productiviteit (31%)

De zwakke punten komen ook terug als er bij investeerders gepolst wordt naar welke maatregelen prioritair zijn om de aantrekkelijkheid voor investeerders te verhogen. De belangrijkste antwoorden zijn:

- ✓ Versoepeling juridische en fiscale omgeving (\approx stabiele omgeving) (37%)
- ✓ Hervorming sociaal model (24%)
- ✓ Bevorderen van innovatie (22%)

De vraag werd gesteld over welke maatregelen België moet nemen om de economische groei de komende twee jaar te stimuleren. De belangrijkste antwoorden zijn:

- ✓ Minder belastingen (39%)
- ✓ Lagere arbeidskost (37%)
- ✓ KMO's ondersteunen (22%)

2.1.4. Analyse van de Belgische vennootschapsbelasting

2.1.4.1. Nominaal tarief

Het tarief van de vennootschapsbelasting in België bedraagt 33,99%, bestaande uit het normale tarief⁽⁶⁾ (33 procentpunt) en een aanvullende crisisbijdrage (0,99 procentpunt).

Met het Belgisch nominaal tarief van 33,99% staan we met brons op het Europese podium. Er zijn in de EU27 slechts twee lidstaten (Frankrijk en Malta) die nog een iets hoger nominaal tarief opleggen. Terwijl ons nominaal tarief sinds 2003 op dit hoge niveau is gebleven, is het gemiddelde nominale tarief van de vennootschapsbelasting in de EU27 gedaald van 28,3% in 2003 naar 23,1% in 2010. Een gelijkaardige trend is waar te nemen binnen de landen van de eurozone.

2.1.4.2. Effectief tarief⁽⁷⁾

Bedrijven kunnen in ons land de belastbare basis wel drukken via winstvrijstellingen en fiscale aftrekken. Als we kijken naar de effectieve belastingvoet die vennootschappen betaalden in 2010 neemt ons land met 24,6% de negende plaats in. Iets beter dan bij de nominale tariefvergelijking, maar nog altijd bij de Europese koplopers en een stuk boven het EU27-gemiddelde van 21,8%.

2.1.4.3. Opbrengst uit vennootschapsbelasting

De ondernemingen in België brengen via de vennootschapsbelasting 3,3% (gemiddelde voor de periode 2006-2009) binnen van alle overheidsinkomsten. Ons land staat daarmee op de negende plaats binnen de EU27 en scoort net boven het gemiddelde. Daarbij moeten we de kanttekening maken dat enkele kleine landen dit gemiddelde sterk opwaarts beïnvloeden. Onze buurlanden vertrouwen voor hun inkomsten minder op de winstbelasting van ondernemingen: Duitsland 1,2%, Frankrijk 2,5% en Nederland 3,2%.

⁽⁶⁾ Het normale tarief is progressief voor vennootschappen die minder dan 322 500 euro belastbare winst maken (en mits voldoening aan enkele bijkomende voorwaarden). De tarieven liggen dan tussen 24,25% en 33%

⁽⁷⁾ Eurostat – taxation trends in the European Union (2011)

2.1.4.4. De notionele interestaftrek

Introductie tot de notionele interestaftrek (NIA)

Sinds 1984 heeft België met succes aanzienlijke inspanningen geleverd om hoofdkantoren en groepsfinancieringsondernemingen (de zogenaamde *treasury centers* of *cash-pooling centers* = interne banken van multinationals) aan te trekken. Oorspronkelijk gebeurde dat via coördinatiecentra. Deze financieringsmaatschappijen genoten van een voordelige fiscale behandeling. Europa veroordeelde het regime echter als onwettige staatssteun en beval ons land om dit tegen 2010 af te bouwen. Ter vervanging voerde men in 2007 de notionele interestaftrek in. Het systeem stelt bedrijven in staat om een fictieve (=notionele) interest, berekent op het eigen vermogen, af te trekken van de belastbare basis.

2.1.4.4.1. Effect op ondernemingen⁽⁸⁾

De notionele interestaftrek heeft er voor gezorgd dat ondernemingen zich meer gefinancierd hebben via eigen vermogen en minder via risicovoller vreemd vermogen. Dat verklaart mede waarom Belgische ondernemingen relatief goed de crisis hebben doorstaan. De ratio eigen vermogen ten opzichte van het totaal vermogen is na de invoering van de maatregel geleidelijk gestegen van 35% naar 45% (zowel bij KMO's als bij grote bedrijven).

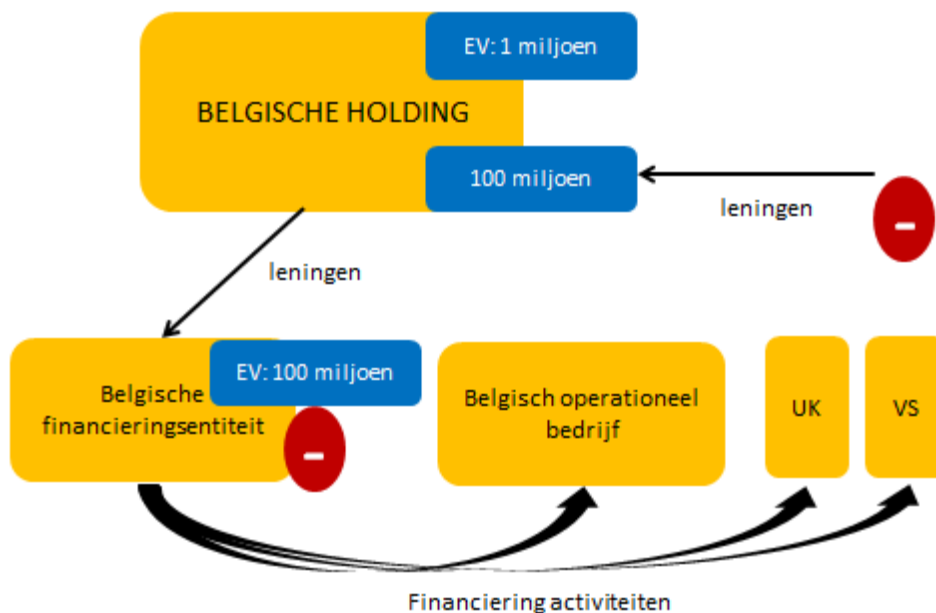
Vooraf grote bedrijven vonden de afgelopen jaren de weg naar de notionele interestaftrek. Het fiscale voordeel ging voor bijna drie-vierde naar hen. De aftrek stijgt wel jaarlijks bij KMO's maar niet voldoende om deze verhouding te wijzigen. Deze verhouding is ook logisch omdat het grootste deel van het eigen vermogen zich relatief ook in de grote ondernemingen bevindt.

Daarenboven zorgt de notionele interestaftrek ook nog voor andere effecten. Zo is het effectieve tarief van de vennootschapsbelasting gedaald maar is de spreiding inzake de effectieve aanslagvoet groot geworden. Bijna 1 op 3 ondernemingen betaalt minder dan 10% belastingen. Aan de andere kant van het spectrum betaalt bijna een zelfde hoeveelheid meer dan 30% belastingen.

⁸ VBO, NBB

2.1.4.4.2. Grijze zone

Een van de redenen waarom ondernemingen, via de notionele interestaftrek, hun reële aanslagvoet kunnen verlagen is dat ze werken via de “double dip”. Een constructie die perfect wettelijk is maar ethisch vraagtekens oproept. Bedrijven kunnen immers tweemaal rente aftrekken op hetzelfde kapitaal om de belastbare basis te eroderen.

De mintekens in het organogram geven weer dat men tweemaal kan genieten van een aftrek op hetzelfde kapitaal.

De regering probeert dit tegen te gaan door nieuwe kapitalisatieregels⁽⁹⁾ in te voeren. In vergelijking met de rest van Europa blijven deze echter zeer *soft*. Bedrijven blijven in staat om de (Belgische) belastbare basis te eroderen. De Belgische holding zal in de toekomst ondergefinancierd blijven. Men zal de financieringsentiteit verplaatsen naar het buitenland (bijvoorbeeld Luxemburg) of via een andere omweg werken door participaties te nemen (zie bijlage).

⁽⁹⁾ Onderkapitalisatieregels hebben als doel een beperking te stellen op de aftrekbare interest op vreemd vermogen.

2.1.4.4.3. Effect op de Vlaamse economie

De notionele interestaftrek werd dus vanaf (het aanslagjaar) 2007 (inkomsten 2006) ingevoerd. Op de grafiek (inzake het bedrag van de totale investeringen – pagina 29) zou de impact bij het driejaarlijks gemiddelde dus pas echt merkbaar mogen zijn vanaf 2008-2009. Maar vanaf deze jaren speelt natuurlijk ook het uitbreken van de financiële en economische crisis een rol. Dat maakt de evaluatie er niet makkelijker op.

Toch kunnen we een aantal voorzichtige conclusies trekken:

- **De invoering van de notionele interestaftrek heeft geen duidelijke opwaartse impact gehad op de investeringen in Vlaanderen, noch op de exportcijfers. Maar, niemand weet wat het effect zou geweest zijn zonder de maatregel.**
 - > De stijgende trend die voor de invoering al waarneembaar was, werd mogelijk kortstondig versterkt. Sinds het uitbreken van de financiële en economische crisis blijven de investeringen echter beduidend lager dan voordien.
- **Qua jobcreatie kunnen we stellen dat de notionele interestaftrek niet geholpen heeft om meer arbeidsintensieve investeringen aan te trekken.**
 - > Ons land blijft op dit vlak structureel achter op het Europees gemiddelde.
- **Ondertussen werd de fiscale gunstmaatregel volledig uitgehold.**
 - > Bij de invoering was de rentevoet voor de berekening van de aftrek waarop bedrijven recht hadden, gekoppeld aan de lange termijnrente. Dit jaar heeft de regering Di Rupo een maximum rente van 3% vastgelegd (wat weinig competitief is). Daarnaast werd ook nog de overdraagbaarheid beperkt, zowel voor nieuwe als reeds opgebouwde notionele interesten. Mogelijk is dit één van de verklaringen waarom de maatregel amper nog nieuwe investeringen aantrekt en het effect op de fiscale aantrekkelijkheid van België verwatert.

Bij bedrijven met een interne Belgische financieringsmaatschappij (de zogenaamde *treasury centers*, de vroegere coördinatiecentra), schommelt het gemiddeld inkomen uit interesten rond 5%. Bij de huidige notionele interestaftrek (3%) rest er hen nog een belasting van 13,6%. Dat is internationaal gezien weinig competitief.

Een cijfervoorbeeld:

Bedrijf A krijgt 5 euro interest op een kapitaal van 100 euro. Met de notionele interestaftrek kan er dus 3 euro (3% van 100 euro) van de belastbare basis (5 euro) worden afgetrokken. Op de resterende belastbare basis, 2 euro, betaalt men 0,70 euro belastingen (33,99%). De belastingdruk voor bedrijf A bedraagt dus 13,6%, namelijk 0,70 euro belastingen op 5 euro interesten.

Met deze uitgangspositie zijn er binnen Europa alleen al (zonder Zwitserland dus) een tiental landen met een aantrekkelijker klimaat voor deze bedrijven. *Treasury centers* kunnen er genieten van een effectief belastingtarief tussen 0 en 10%.

2.1.5. Conclusie

Onrustwekkend (fiscaal) investeringsklimaat

Het investeringsklimaat in België is ronduit onrustwekkend te noemen. Een aantal jaar geleden heeft men nochtans verwoede pogingen gedaan om België aantrekkelijk te maken. Een van de daarvoor gebruikte instrumenten was de notionele interestaftrek. In 2007 geïntroduceerd werd de maatregel het paradepaardje van de Belgische fiscaliteit. Sinds de invoering werd de notionele interestaftrek echter constant uitgehold.

Notionele interestaftrek: Geen nieuwe investeringen meer, wel nog erosie van Belgische basis

Op dit moment heeft de notionele interestaftrek veel van haar aantrekkelijkheid verloren. De maatregel is niet competitief genoeg om nieuwe investeringen aan te trekken. Multinationals, die op dit moment een Belgische financieringsmaatschappij hebben zullen op iets langere termijn ook alternatieven bekijken.

Begin januari 2012 verwoorde Jacques Delmoitiez, de regionale directeur Europa van BASF, het treffend in De Tijd *“Ik was erbij toen voormalig premier Guy Verhofstadt de notionele interestaftrek kwam uitleggen aan onze CEO van destijds, Jürgen Hambrecht. Wat blijft daar nog van over?”* Even later blijkt dat de Antwerpse vestiging van BASF naast een investering van 1 miljard euro grijpt.

Voor ondernemingen met een Belgische afzetmarkt laat de maatregel nog altijd toe dat de Belgische belastbare basis geërodeerd wordt. De onderkapitalisatieregels die de regering heeft ingevoerd om dit tegen te gaan, zullen daar niets aan veranderen.

Fiscale concurrentiestrijd in Europa

Ondertussen gooien andere Europese landen troeven op tafel om hun regio opnieuw aantrekkelijk te maken voor investeerders. Het Verenigd Koninkrijk wil zijn vennootschapsbelastingtarief tegen 2014 verlagen naar 23%, Nederland heeft een adviescomité in het leven geroepen dat tegen volgend jaar voorstellen moet formuleren om de lasten voor

ondernemingen te doen dalen, eventueel gefinancierd met hogere indirecte belastingen en ook Italië zet onder Mario Monti stappen om zijn investeringsimago bij te stellen.

N-VA voorstel

De Vlaamse regering oefent haar bevoegdheden maximaal uit om een ondernemingsvriendelijke regio te zijn. Zo wordt de nadruk gelegd op speerpuntsectoren, bouwt men een nieuw industrieel beleid uit, heeft men de investeringen in O&O opgevoerd (ook in moeilijke tijden) en hervormt men de arbeidsmarkt zo maximaal mogelijk.

Vele belangrijke elementen voor een ondernemersvriendelijk klimaat blijven echter federaal, ook na de door sommigen als “historisch” bestempelde staats hervorming. Zo kan Vlaanderen nog steeds niet ingrijpen in de vennootschapsbelasting. **Omdat voor 2014 een volledige regionalisering hiervan niet mogelijk lijkt, vraagt N-VA om op korte termijn de deelstaten wel al meer fiscale autonomie te geven opdat een meer economisch en fiscaal geharmoniseerd beleid kan gevoerd worden. Daarnaast lanceren we ook een voorstel om tot 2014 op federaal niveau de vennootschapsbelasting te hervormen.**

2.2. N-VA voorstel

In dit deel wordt het voorstel nader toegelicht. Eerst overlopen we de voornaamste doelstellingen die we willen bereiken. Daarna is er een beknopte weergave van de kernmaatregelen waaruit het voorstel bestaat. Dan volgt een beschrijving van de gevolgen. Vervolgens is er een budgettaire toelichting en tot slot wordt het voorstel gedetailleerd besproken.

2.2.1. Doelstelling

De doelstellingen van de fiscale hervorming die N-VA voorstelt, zijn:

- ✓ Een meer rechtvaardige en vereenvoudigde vennootschapsbelasting
- ✓ Van België (en Vlaanderen) opnieuw een competitieve investeringsregio maken
- ✓ Het herstel van een stabiel ondernemingsklimaat
- ✓ Ondernemingen blijvend stimuleren om hun eigen vermogen te versterken

2.2.2. Hoe?

Om deze doelstellingen te bereiken stellen wij concreet volgende **vijf kernmaatregelen** voor in de vennootschapsbelasting:

- Geleidelijke vervanging van de notionele interestaftrek door een algemene tariefverlaging
- O&O en innovatie bijkomend fiscaal stimuleren
- Een competitief holdingregime aanbieden
- De belastbare grondslag verbreden
- De versterking van het eigen vermogen fiscaal aantrekkelijk maken

Daarnaast blijft N-VA aandringen om de regio's al voor 2014 meer fiscale autonomie te bezorgen door op-/afcentiemen in de vennootschapsbelasting toe te laten en het budget van de fiscale aftrekken, waarvoor de deelstaten al bevoegd zijn, over te hevelen.

2.2.3. Gevolgen

Er komt een vereenvoudiging van de fiscaliteit. Minder aftrekposten en een uitdoofscenario voor de notionele interestaftrek moeten de belastbare basis verruimen en de ruimte creëren voor een verlaging van het algemene tarief.

Het resultaat wordt een rechtvaardigere belasting: De kloof in het effectief belastingtarief tussen grote en kleine ondernemingen zal afnemen. Multinationale ondernemingen met operationele activiteiten in België zullen hun winst hieruit niet meer volledig kunnen wegvegen.

Het voorstel moet op langere termijn bijdragen tot een meer competitieve economie. In plaats van het derde hoogste tarief moet deze vereenvoudiging leiden tot een tarief dat rond het Europees gemiddelde schommelt. Het nominale tarief blijft immers het eerste waar eender welke buitenlandse investeerder naar kijkt.

Bedrijven die in België investeren in de kennisindustrie, in onderzoek en ontwikkeling en in innovatie worden bijkomend gestimuleerd. Samen met het ondersteunend beleid van de Vlaamse regering moet dit van Vlaanderen de kennisregio van Europa maken. Door deze twee effecten kunnen op langere termijn niet alleen onderzoekjobs gecreëerd worden, maar ook nieuwe industriële banen in de maakindustrie.

Ook voor hoofdzetels, beslissingscentra en financieringsmaatschappijen moet ons land aantrekkelijk blijven: Dividenden van entiteiten die in het buitenland al rechtvaardig belast werden, worden nu volledig vrijgesteld (in plaats van 95%) maar er wordt wel strenger gekeken of men effectief buitenlandse belastingen betaald heeft en hoeveel. De onderkapitalisatieregels worden op "Europees niveau" geplaatst maar we kijken wel naar de netto schuldpositie van ondernemingen zodat onze regio aantrekkelijk blijft voor interne banken.

Met deze hervorming willen we een stabiel en rechtszeker ondernemersklimaat creëren. De voorbije jaren werd er teveel gesleuteld aan de fiscaliteit, wat zeker niet heeft bijgedragen aan

een positief ondernemersklimaat. Met het N-VA voorstel kan aan ondernemers een duidelijk lange termijnperspectief inzake fiscaliteit gecommuniceerd en gepromoot worden.

Ten slotte wordt gezond ondernemerschap gestimuleerd. Bedrijven die hun winst in de onderneming houden en **het eigen vermogen versterken**, zullen op dat deel geen belastingen moeten betalen. Zo stimuleren we bedrijven om de winst opnieuw te investeren in het eigen bedrijf, in de eigen producten of in de eigen mensen.

2.2.4. Gedetailleerd voorstel

2.2.4.1. Geleidelijke vervanging van de notionele interestaftrek door een algemene tariefverlaging

Het nominale tarief van de vennootschapsbelasting wordt jaarlijks gradueel verlaagd vanaf 2013 om in 2015 uit te komen op een tarief van 21%. De aanvullende crisisbijdrage wordt geschrapt.

	2012	2013	2014	2015
Nominaal tarief	33,00 %	27,00 %	23,00 %	21,00 %
Crisisbijdrage	0,99 %	0,00 %	0,00 %	0,00 %
Notionele interestvoet	3,00 %	2,00 %	1,00 %	0,00 %

Tegen 2015 is er dan een aanslagvoet van 21% in de vennootschapsbelasting en geen systeem van notionele interesten meer.

Opmerking: In tegenstelling tot wat vaak gedacht wordt, is het systeem van de notionele interesten niet uniek in België. Ook in Luxemburg, Nederland, Hongarije en Zwitserland kunnen bedrijven op gelijkaardige wijze hun belastbare basis verkleinen. In 2012 kent men in deze landen zelfs veel gunstigere voorwaarden dan in België. Sinds dit jaar heeft ook Italië zijn systeem van notionele interesten. Daar is de interestvoet (net als in België) beperkt tot 3%.

2.2.4.2. O&O en innovatie bijkomend stimuleren

2.2.4.2.1. Aftrek voor octrooi-inkomsten omvormen tot aftrek voor innovatie

- Versoepeling van de middelen die recht geven op aftrek. Niet alleen patent/octrooi-inkomsten maar alles wat vernieuwend is (product, proces, ...) moet aanspraak kunnen maken op een fiscaal voordeel. De aanvraag moet beoordeeld worden door een onafhankelijk comité.
- De aftrek wordt vanaf 2013 fors uitgebreid. Het aftrekbare percentage stijgt van 80% naar 100%.
- De aftrek wordt tot zeven jaar overdraagbaar indien er niet voldoende winst aanwezig is. Dit om jonge ondernemingen te stimuleren.
- Voor grote ondernemingen met veel octrooien moeten deze octrooien gebundeld behandeld worden door de fiscus, om de administratieve last te verlagen.

Vandaag stellen we vast dat de aftrek voor octrooi-inkomsten vooral de farmaceutische sector ondersteunt. We willen een uitbreiding naar andere kennissectoren die innovatief werken. Met deze uitbreiding en versoepeling moet dat mogelijk zijn.

2.2.4.2.2. Belastingkrediet voor O&O

- Het basistarief voor de berekening van het krediet wordt verdubbeld van 15,5% naar 31%.
- Versoepeling van de overdraagbaarheid: Optrekken barema's.

- **NIEUW:** In bepaalde gevallen moeten ondernemingen de mogelijkheid krijgen om het voordeel dat ze ontvangen via dit belastingkrediet (gedeeltelijk) door te geven aan werknemers. Deze flexibiliteit moet bedrijven een extra middel bieden om talentvolle medewerkers aan te trekken.

2.2.4.3. Een competitief holdingregime aanbieden

- Om het Belgisch holdingregime competitief te maken met Nederland, Luxemburg of Zwitserland moet de deelnemingsvrijstelling verruimd worden. Het aftrekbaar bedrag wordt uitgebreid naar 100% van het inkomen, voor inhouding van de roerende voorheffing.
- Tegelijkertijd komt er wel een verstrenging op de vrijgestelde dividendstroom die louter en alleen plaatsvindt om de belastbare basis actief te verkleinen (zie verder).

2.2.4.4. De belastbare basis verbreden

Om de belastbare basis te verbreden stellen we drie maatregelen voor: Het uitdoven van de notionele interestaftrek, onderkapitalisatieregels naar "Europese" normen en een (licht) strengere DBI-aftrek.

2.2.4.4.1. Uitdoven notionele interestaftrek

Zie punt 2.2.4.1

2.2.4.4.2. Onderkapitalisatieregels naar "Europese" normen

Uithollen belastbare basis voorkomen

In principe kan een Belgische vennootschap of een Belgische dochter van een buitenlandse vennootschap onbepaald gefinancierd worden met vreemd vermogen. Er is geen algemene regel van onderkapitalisatie op grond waarvan interesten in bepaalde mate niet fiscaal aftrekbaar zouden zijn. Enkel voor leningen verstrekt vanuit landen met een aanzienlijk gunstiger

belastingregime (5 op 1) en voor geldleningen verstrekt door natuurlijke personen/aandeelhouders en door bestuurders (1 op 1) gelden er specifieke bepalingen.

N-VA stelt voor algemene onderkapitalisatieregels in te voeren, zoals deze in de meeste OESO-landen al bestaan. Daarbij wordt de aftrekbare rente beperkt tot het vreemd vermogen dat maximum 5 keer zo groot is als het eigen vermogen. De rente op het vreemd vermogen dat boven deze ratio komt, is niet langer aftrekbaar.

Het doel van deze maatregel is te voorkomen dat de Belgische belastbare basis zou worden uitgehold doordat aanzienlijke rentebedragen in verband met de financiering van buitenlandse dochtermaatschappijen ten laste van de Belgische winst zouden worden gebracht. De niet-aftrekbaarheid van de financieringsrente van buitenlandse deelnemingen moet een remmende werking hebben op de bovenmatige financiering met vreemd vermogen.

Interesten betaald aan groepsbedrijven mogen niet aftrekbaar zijn als ze “niet zakelijk” zijn. Als zakelijk wordt vermoed een betaling aan een groepsbedrijf waar minstens 10% belasting wordt betaald (Nederlands model).

Indien men concernwijd (op groepsniveau) extra vreemd vermogen van derden aantrekt, mag men ervan uitgaan dat de financiering niet excessief is. Dit is anders indien zich binnen een concern verschuivingen van vreemd vermogen gaan voordoen. Om dergelijke verschuivingen te voorkomen wordt voorgesteld deze onderkapitalisatieregels in te voeren die zich richten tegen een onevenwichtige verdeling van de financieringslasten binnen een concern. **De regeling is dus NIET van toepassing op belastingplichtigen (lichaam of fiscale eenheid) die geen deel uitmaken van een concern.**

Om dat te toetsen wordt de verhouding tussen het totale eigen en vreemde vermogen van de belastingplichtige vergeleken met de verhouding tussen het totale eigen en vreemde vermogen van de groep. Indien niet wordt voldaan aan de vaste ratio toets (5 op 1) kan door toepassing van deze concerntoets mogelijk toch nog aan de aftrekbeperking worden ontkomen. Vereist is dan wel dat de belastingplichtige niet “dunner” is gefinancierd dan de groep als geheel.

Voor de beperking van de interestaftrek wordt gekeken naar het saldo van de inkomende en uitgaande leningen. Deze maatregel moet (een deel van de) ondernemingen die in België aan groepsfinanciering doen, beschermen.

Luxemburg en België zijn samen met Ierland de enige West-Europese landen die amper onderkapitalisatieregels toepassen. Ook in Oost-Europa is men in sommige landen nog vrij "mild". Het grootste deel van de EU27 en de OESO kennen wel duidelijk omschreven onderkapitalisatie regels. Vaak zijn ze het meest uitgebreid in de grote economieën zoals Duitsland en Frankrijk. De meest gehanteerde ratio's vreemd vermogen ten opzichte van eigen vermogen zijn 3 tot 5 op 1.

DBI-verstrenging

Onderkapitalisatieregels op zich zullen niet voldoende zijn om te voorkomen dat men de belastbare basis buitensporig verkleint. Het is dan ook nodig om de buitenlandse dividenden in passieve financieringsmaatschappijen strenger te bekijken. Ondernemingen die bijvoorbeeld minder dan 10% belastingen betalen kunnen niet of in mindere mate genieten van de vrijstelling op hun dividenden.

Ook in Nederland kent men gelijkaardige regels om de te vermijden dat de belastbare basis buitensporig wordt uitgehold (zie details in bijlage).

2.2.4.5. De versterking van het eigen vermogen fiscaal aantrekkelijk maken

- Een deel van de winst die in de onderneming blijft wordt behandeld als vrijgestelde winst en dus niet belast. Pas als dit kapitaal uit de onderneming wordt getrokken of de onderneming wordt geliquideerd moet er vennootschapsbelasting op betaald worden. Dat gebeurt dan aan het geldende nominale tarief.
- Het belastingvrije deel bedraagt maximaal 10% van de winst (met een plafond van 250 000 euro)
- Bij liquidatie moet eerst op dit kapitaal het nominale tarief betaald worden, pas dan gelden de liquidatievoorwaarden (liquidatieboni, ...)

2.2.5. Budgettair

Het uitdoven van de notionele interestaftrek, een ruimere maar strengere DBI-aftrek en onderkapitalisatieregels naar Europese standaard moeten de nodige ruimte creëren om het nominale tarief van de vennootschapsbelasting geleidelijk te verlagen en extra fiscale aftrekken toe te laten voor innovatie. Globaal zou de hele hervorming **budgettair neutraal** moeten zijn en zou er door positieve terugverdieneffecten, zoals meer investeringen en banencreatie, zelfs een positief budgettair effect kunnen ontstaan.

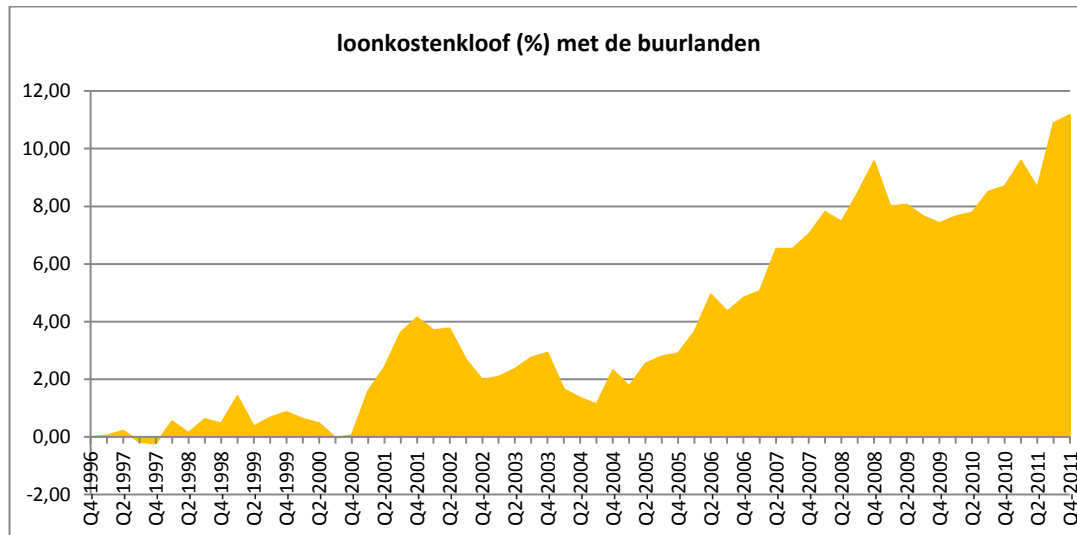
→ *Een gedetailleerde berekening van de budgettaire gevolgen is terug te vinden in de bijlage.*

LUIK 3. MODERNE LOONVORMING

Een (ver)nieuw(end) sociaal model

3.1.1. De Belgische loonkost

3.1.1.1. De loonkostenkloof

Bron: OESO (ULC), eigen analyse

De Centrale Raad voor het Bedrijfsleven (CRB) raamt de loonkostenhandicap tussen 1996 en 2010 op 4,3 procent en acht het mogelijk dat deze nog licht oploopt de komende jaren. We zien dat bevestigd in de OESO-cijfers en stellen vast dat de loonkostenhandicap niet licht maar eerder fors is toegenomen en eind 2011 ongeveer al meer dan 10 % bedraagt.

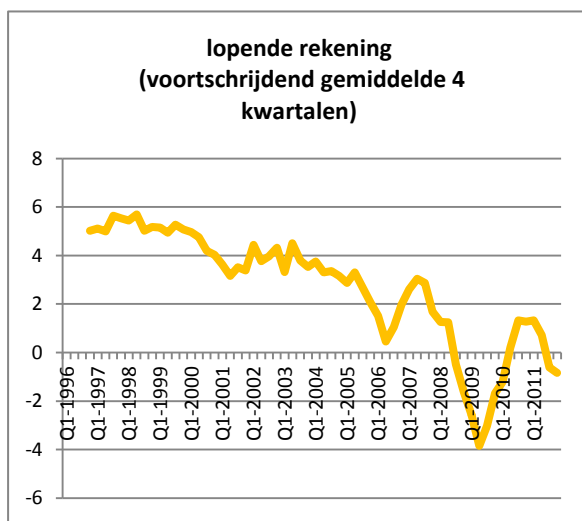
De laatste jaren stellen we vast dat de loonkosten vooral gestegen zijn onder impuls van de automatische indexering. Volgens de CRB is de loonkost in België tijdens de periode 1997 tot 2010 jaarlijks met gemiddeld 2,6 procent gestegen (cijfers van de OESO tonen een snellere stijging). Het laatste rapport van de CRB stelt dat deze stijging gemiddeld voor 68 procent toe te schrijven is aan de automatische indexering, voor 24 procent aan de reële sectorale cao's, en voor telkens 4 procent aan de verhoogde werkgeversbijdragen en de loondrift (door schaarste arbeidsmarkt bijvoorbeeld).

Voor 2011 en 2012 verwacht de CRB dat de automatische indexering zelfs voor meer dan 90 procent van de loonkostenstijging zal zorgen.

3.1.1.2. Arbeidsmarkt

Op de (private) arbeidsmarkt laat de loonkostenhandicap zich stilaan voelen. Een recente studie van het IDD (Franstalig Instituut voor Duurzame Ontwikkeling) toonde aan dat er sinds 2005 in België 270 000 banen zijn gecreëerd. 2/3^e daarvan werd bekomen door overheidssubsidies. De komende jaren zijn budgettair uitdagend en de overheid zal de ruimte niet meer hebben om nog een dergelijk volume aan subsidies te geven. De banengroei zal dus van de private sector moeten komen en daar speelt de loonkost en onze handicap een zeer belangrijke rol in.

3.1.1.3. Concurrentiepositie

De ontspoorde loonkosten spelen zeker een rol bij onze verslechterende internationale competitiviteitspositie. Deze evolutie laat zich het best zien in de lopende rekening. Dat is het verschil tussen de uitvoer en invoer van een land en een goede waarmedemeter voor de concurrentiekracht van een economie. Sinds 2008 is onze lopende rekening in het rood gedoken⁽¹⁰⁾. Op zich is dat te verklaren door het uitbreken van de crisis in dat jaar en de

exportgevoeligheid van de Vlaamse en Belgische economie. Onrustwekkender is het feit dat men sindsdien niet meer uit de rode cijfers geraakt is en dat we op lange termijn een jaarlijkse structurele achteruitgang waarnemen. Een evolutie die al ruim voor de crisis werd ingezet.

Ook in het macro-economische diepte-onderzoek van de Europese Commissie (30 mei jl.) werd België op de vingers getikt voor deze evolutie.

⁽¹⁰⁾ De lopende rekening is een van de twee belangrijkste maatstaven om de buitenlandse handel van een land te duiden (de andere is de netto kapitaaluitstroom). Een overschot op de lopende rekening verhoogt de netto buitenlandse bezittingen met eenzelfde bedrag, een tekort op de lopende rekening doet het tegenovergestelde. Zowel overheids- als particuliere betalingen worden in de berekening meegenomen. De handelsbalans is het verschil tussen de export van goederen en diensten van een land, en de import daarvan, met dien verstande dat alle financiële overdrachten, investeringen en andere componenten hierin niet meegerekend worden. Als een land meer importeert dan exporteert wordt gesteld dat dat land een handelstekort heeft

3.1.1.4. Koopkrachtevolutie

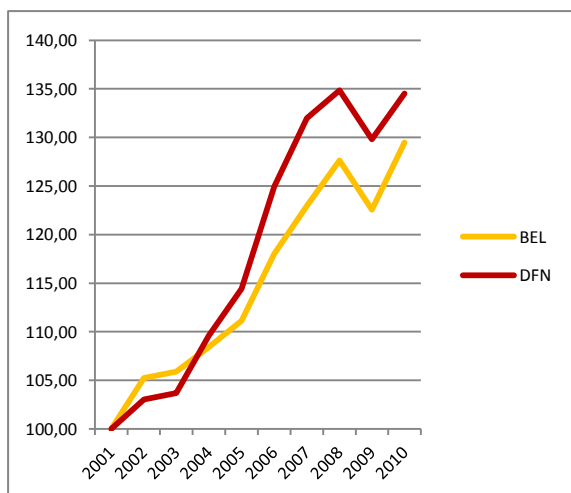
Net als de werkloosheidsuitkering en het systeem van de wachtuitkeringen is ook ons indexeringssysteem vrij uniek in Europa. Een volledig automatische indexering vindt men enkel nog in België, Malta, Cyprus en Luxemburg. Naast België zijn er dus nog drie kleine economieën waar het mechanisme automatisch, zij het niet zo wijd verspreid, is.

In Frankrijk kent men ook een automatische indexering, maar enkel van het minimumloon. In Spanje en Portugal bestaat de automatische indexering nog in enkele kleinere cao's maar niet algemeen.

Nergens ter wereld zijn de lonen en uitkeringen op dergelijke schaalgrootte automatisch gekoppeld aan de index als in België.

De vakbonden beweren dat de automatische koppeling van de lonen aan de index de koopkracht en de binnenlandse vraag beschermt. Deze stelling impliceert dat landen waar er geen automatische koppeling is, een minder snelle stijging van de koopkracht zouden moeten hebben.

Evolutie netto koopkracht⁽¹¹⁾ België en de buurlanden (DFN)

De cijfers tonen echter aan dat in onze buurlanden, waar er geen automatische koppeling is van de lonen aan een prijsindex en dit deel uitmaakt van onderhandelingen, geen minder sterke toename van de koopkracht waar te nemen is dan in België. Concreet leert de grafiek dat een persoon die in 2001 100 euro koopkracht had in België, vandaag 130 euro koopkracht heeft en in de buurlanden 135 euro.

⁽¹¹⁾ Bron: OESO-cijfers (net national income at market prices: HCPC per head, US\$, current prices, current PPP's)

3.1.1.5. De regering Di Rupo

Het regeerakkoord vermeldt expliciet dat aan het mechanisme van de automatische indexering niet wordt geraakt:

“Het automatische indexeringssysteem van de lonen en de uitkeringen zal worden gehandhaafd, zowel om de binnenlandse vraag te ondersteunen als om de koopkracht van de burgers veilig te stellen.”

3.1.1.6. Europese aanbeveling (2011)

Het regeerakkoord druist regelrecht in tegen een van de belangrijkste Europese aanbevelingen:

*“In overleg met de sociale partners en conform de nationale praktijken het systeem voor het voeren van **loononderhandelingen en het loonindexeringssysteem te hervormen**, teneinde ervoor te zorgen dat de loonstijging beter aansluit bij de ontwikkeling van de arbeidsproductiviteit en het concurrentievermogen.”*

Vermits de regering weigert om aan de problematiek iets te doen, herhaalde de Europese Commissie de aanbeveling dit jaar (2012) en verscherpte ze de toon zelfs subtiel:

*“De werkgelegenheidsschepping en het concurrentievermogen te bevorderen, stappen te ondernemen om, in overleg met de sociale partners en conform de nationale praktijken, **het systeem voor het voeren van loononderhandelingen en het loonindexeringssysteem te hervormen**. In een eerste fase ervoor te zorgen dat de loonstijging beter aansluit bij de ontwikkeling van de arbeidsproductiviteit en het concurrentievermogen, door i) erop toe te zien dat de mechanismen voor het doorvoeren van correcties achteraf waarin de “loonnorm” voorziet, worden toegepast, en het sluiten van **all-in akkoorden** ter bevordering van het kostenconcurrentievermogen te stimuleren, en ii) het gebruik te vergemakkelijken van **opt-out clausules** om niet aan sectorale collectieve overeenkomsten deel te nemen, teneinde ervoor te zorgen dat loonstijgingen en arbeidsproductiviteitsontwikkelingen op lokaal niveau beter bij elkaar aansluiten.”*

3.2. N-VA voorstel

3.2.1. Doelstelling

De doelstelling van de hervorming die N-VA voorstelt, zijn:

- ✓ **Een moderne loonvorming en een slim automatisch indexeringsmechanisme**

3.2.2. Hoe?

3.2.2.1. Een moderne loonvorming en een slim automatisch indexeringsmechanisme

N-VA wil een **automatisch indexeringsmechanisme behouden** voor de sociale uitkeringen (pensioenen, werkloosheidsuitkeringen, ...). Voor de overheidslonen en in de private sectoren willen we enkel nog **all-in akkoorden** (op sectoraal niveau) algemeen bindend verklaren. Daarnaast moet voor ondernemingen de mogelijkheid bestaan om na sociaal overleg van deze norm af te wijken (zogenaamde opt-out clausule).

De **rol voor het interprofessioneel overleg** moet zich in de toekomst meer focussen op de algemene arbeidsvoorwaarden en op het vaststellen van de parameters waarop de sectorale onderhandelingen zich afstemmen. Op dit niveau dient men ook ex-post te controleren of de afgesproken all-in akkoorden op sectoraal niveau in hun totaliteit voldoen aan de nieuwe regels van het verstrengd Europees toezicht op macro-economische onevenwichten (macro-economisch *scoreboard*).

Voor de sociale uitkeringen, en voor de sectoren waar men geen all-in akkoord kan bereiken binnen de sociale partners, valt men terug op het aangepast automatisch indexeringsmechanisme. Dat blijft dus behouden, maar wordt wel omgevormd naar een slim mechanisme, waarbij men:

- Nog 1 maal per jaar op een vaste datum indexeert
- Rekening houdt met socio-economische omgevingsfactoren
- Prijsverhogende overheidsmaatregelen uitzuivert
- Het gewicht van energieprijzen afvlakt om rationeel energieverbruik te stimuleren

3.2.3. Gevolgen

Onze loonkost moet beter afgestemd worden op onze productiviteit en de economische omgeving (begrotingstekort, groei, ...). Daardoor zal de huidige loonkostenhandicap onder controle gehouden worden.

Door het nieuwe proces van loonvorming met **meer flexibiliteit** voor sectoren en ondernemingen geven we ook opnieuw zuurstof aan het sociaal overleg in ons land. We willen evolueren naar een **sterkere band tussen de onderneming en zijn werknemers**. Als de zaken goed lopen moeten werknemers kunnen delen in de winst, dat maakt het ook aanvaardbaar dat de werknemers in economisch moeilijker tijden voor het bedrijf mee moeten matigen.

Door het behoud van een **automatisch mechanisme voor sociale uitkeringen** (zoals de pensioenen) beschermen we op een economisch en budgettair verantwoorde manier de koopkracht van de meest kwetsbare groepen in de maatschappij. Tegelijk verhogen we wel de **voorspelbaarheid** voor de overheidsfinanciën door op een vaste jaarlijkse datum de index toe te passen.

In de toekomst zullen ook de **overheidsmaatregelen** die prijsverhogend zijn en energieprijzen minder impact hebben op de indexevolutie.

3.2.4. Gedetailleerd voorstel

N-VA stelt voor om niet alleen de index maar de hele loonvorming in België te hervormen. Het is een absolute noodzaak om onze economie opnieuw competitief te maken en banen te creëren. Geen enkel ander land slaagt erin om gedurende 2,5 jaar, tijdens een periode van financiële en economische crisis, maar liefst vier⁽¹²⁾ (!) indexeringen toe te laten.

We zijn geen eiland dat enkel handel drijft met zichzelf. Integendeel, België is één van de meest open en exportgerichte economieën ter wereld. De houding van de regering Di Rupo om het indexmechanisme niet te hervormen zal op middellange en lange termijn blijken de meest asociaal mogelijke maatregel te zijn.

Wat betreft de loonvorming wil N-VA enkel nog all-in akkoorden algemeen bindend laten verklaren. Voor de sociale uitkeringen behouden wij een automatisch indexeringsmechanisme.

Belangrijk is dat we met ons voorstel het sociaal overleg nieuw leven willen inblazen, zowel op sectoraal als op ondernemingsniveau. We willen echter niet aan sociale afbraak doen en daarom blijft er een automatische indexering bestaan voor de sociale uitkeringen. De index op zich wordt enkel aangepast om prijsverhogende overheidsmaatregelen te neutraliseren en om rationeel energieverbruik te stimuleren. Zo blijven de elektriciteitsprijzen in de korf zitten waardoor de koopkracht beschermd blijft.

Het voorstel wordt hierna inhoudelijk toegelicht:

⁽¹²⁾ Augustus 2010, april 2011, januari 2012 en januari 2013

3.2.4.1. Hervorming van de loonvorming

Het debat rond de indexering kan niet losgekoppeld worden van het debat over de loonvorming in België. N-VA meent dat in eerste instantie de sectoren, net zoals in Nederland, de mogelijkheid moeten krijgen om all-in akkoorden af te sluiten. Dat geldt zowel voor de private als de publieke sector. Daarbovenop is er nog de mogelijkheid om als bedrijf van het sectoraal akkoord af te stappen mits er binnen het bedrijf een sociaal akkoord wordt bereikt (opt-out clausule).

Bij een all-in akkoord worden loonafspraken gemaakt voor de volgende twee jaar. Men gaat daarbij uit van een prijscompensatie (op basis van de verwachte indexering) en een reële loonsopslag. Daarbij stapt men dus af van een automatische indexering of een correctiemechanisme ex post. De indexering vormt een onderdeel van het integraal sociaal overleg.

All-in akkoorden zijn overigens niet nieuw. De bouwsector heeft er al eens mee geëxperimenteerd en in Nederland bestaat het systeem al jaren zonder dat de koopkracht in gevaar is gekomen.

3.2.4.2. De slimme index

Voor de sociale uitkeringen en andere geïndexeerde overheidsuitgaven moet er een aanpassing van het automatisch indexmechanisme komen. Ook de private of publieke sectoren kunnen daar op terugvallen, bewust of als er geen overeenstemming gevonden wordt over een all-in akkoord tussen de sociale partners.

De hervorming van dat automatisch indexeringsmechanisme dient er als volgt uit te zien:

- *Eenmalige jaarlijkse indexering*

Op 01/09 (net voor de start van de begrotingsopmaak) wordt gekeken naar de indexverandering ten opzichte van een jaar geleden. Bij het ontbreken van een all-in akkoord worden de lonen (samen met de sociale uitkeringen en andere geïndexeerde overheidsuitgaven) daaraan aangepast op 01/01 van het volgende jaar.

- *Uitzuivering van het effect van overheidsmaatregelen*

De index moet uitgezuiverd worden voor indirecte belastingen en andere prijsverhogende overheidsmaatregelen (groene stroomcertificaten, distributietaksen, ...).

- *Van gezondheidsindex naar eco-index*

N-VA pleit voor een rationeler energieverbruik. Om deze gedragswijziging te stimuleren kan het gewicht van de energieprijzen in de indexkorf verminderd worden. Om ook de volatiliteit te verminderen zou men de impact van de energieprijzen kunnen afvlakken door te werken met de gemiddelde prijs over een bepaalde periode (bijvoorbeeld 6 maand; naar analogie met groenten en fruit).

- *Flexibiliteit in economische noodsituaties*

In uitzonderlijke economische crisissituaties zou de overheid de mogelijkheid moeten hebben om slechts een gedeelte van de index toe te kennen. Men zou op basis van een aantal criteria vooraf vast kunnen leggen wat men verstaat onder een “uitzonderlijke crisissituatie”. Daarbij kan men bijvoorbeeld kijken naar parameters die Europa gebruikt voor zijn macro-economisch *scoreboard* om onevenwichten in de economie vast te stellen.

3.2.5. Voordelen

- **Automatische indexering sociale uitkeringen blijft bestaan: Koopkracht behouden.**
- Decentralisatie loonvorming: Nieuwe impuls voor het **sociaal overleg** in de sectoren en op ondernemingsniveau.
- Opt-out clausule vergroot **“samenwerking”** tussen bedrijf en werknemers. Als het goed gaat, kan een bedrijf een deel van de winst laten doorvloeien naar de werknemers. Als het slecht gaat, kan men gemakkelijker oproepen om te matigen.
- Grotere **voorspelbaarheid** van de loonkost en de overheidsuitgaven (impact begroting)
- Stimulans om **rationeel energieverbruik** te stimuleren
- Risico op tweede ronde-effecten (**negatieve loonprijs-spiraal**) **wordt doorbroken**
- Prijsverhogende **overheidsmaatregelen** worden niet afgewenteld op ondernemers

Een voorbeeld:

Op 01/09 van het jaar 0 staat de index op 108. Op 01/09 van het jaar 1 staat de index op 111,5. Dat wil dus zeggen dat de indexering 3,25% bedraagt (111,5/108).

De regering stelt echter vast dat de loonkost in onze buurlanden maar met 1% gestegen is over deze periode, bovendien wordt er amper economische groei verwacht en is er een begrotingstekort. De regering beslist dan ook om de indexering niet volledig toe te passen. In plaats van 3,25% wordt 2,50% toegekend. De sociale uitkeringen zullen dus op 01/01 van het jaar 2 stijgen met 2,50%.

In de private sector is men afhankelijk van de afgesloten cao. Is men daar niet tot overeenstemming gekomen of heeft men bewust gekozen om de slimme index toe te passen, dan zullen de lonen op 01/01 van het jaar 2 ook daar stijgen met 2,5%.

De huidige loonnorm in de praktijk

Op dit moment bestaat er een “loonnorm” gebaseerd op de wet ter vrijwaring van het concurrentievermogen (wet van '96). De huidige procedure die moet leiden tot het vastleggen van de norm, bestaat erin dat de Centrale Raad voor het Bedrijfsleven (CRB) om de twee jaar in de herfst voor aanvang van de onderhandelingen tussen de sociale partners over het interprofessioneel akkoord, een technisch verslag opstelt over de maximaal beschikbare marges voor de loonkostenontwikkeling in nominale termen op basis van de verwachte evolutie in de referentielanden, namelijk Duitsland, Frankrijk en Nederland (zie <http://www.ccecrb.fgov.be>). Uitgaande van dat technisch rapport stellen de sociale gesprekspartners, binnen de context van het interprofessioneel akkoord, een loonnorm vast die de maximale marge voor de loonkostenontwikkeling bepaalt.

De inhoud van de marge omvat minimaal de indexering en de baremieke verhogingen (loonschaalverhogingen). De som van de indexering, de baremieke verhogingen en de loonsverhogingen waarover is onderhandeld op verschillende niveaus, dus op het niveau van de sectoren, van de ondernemingen en individueel per werknemer, mag niet hoger liggen dan de maximale grens voor de gemiddelde loonkosten in nominale termen per werknemer in voltijds equivalenten, aangepast in functie van de evolutie van de conventionele arbeidsduur. De naleving van de marge gebeurt op die manier op basis van een berekening van de loonkosten per gepresteerd uur. In principe zitten alle loonsverhogingen vervat in de marge met uitzondering van de opsomming in artikel 10 van de wet, evenals de verminderingen van de arbeidstijd.

In de praktijk zien we dat de loonnorm niet wordt toegepast en jaar na jaar werd overschreden waardoor België een loonkostenhandicap heeft opgebouwd ten aanzien van de buurlanden (zie [pagina 49](#)).

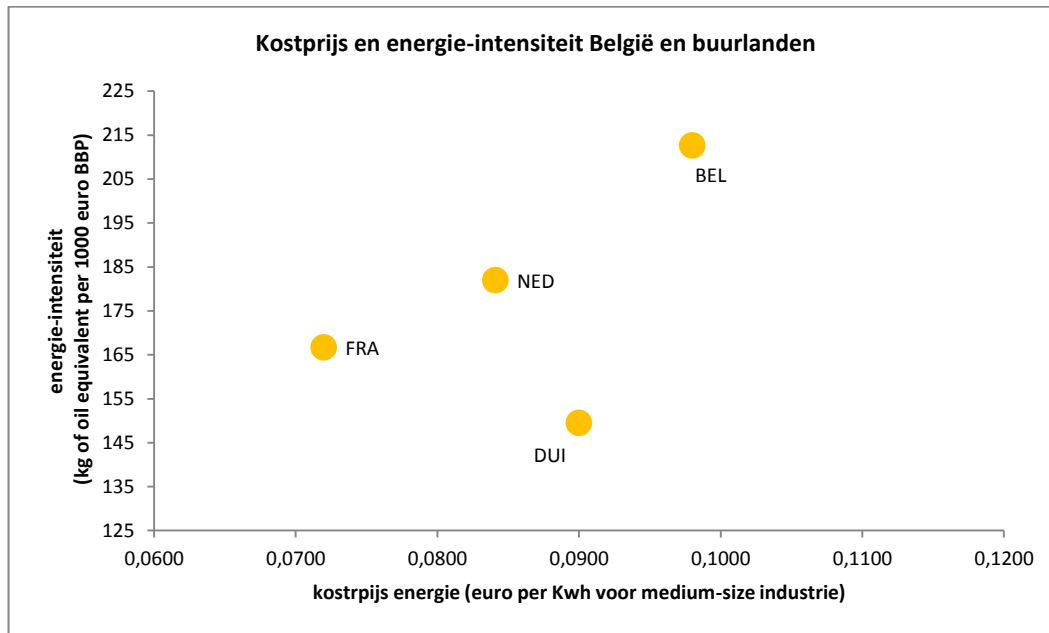
Een moderne loonvorming en een nieuw en slim indexmechanisme kan er in de toekomst voor zorgen dat de loonkosten beter afgestemd worden op onder andere de evolutie in onze buurlanden.

LUIK 4. ENERGIE BETAALBAAR HOUDEN

Het concurrentieel nadeel wegwerken

4.1. Energie vandaag: een competitief nadeel

4.1.1. België en de buurlanden

Bron: Eurostat, eigen analyse

België bevindt zich rechtsboven in de grafiek. We kunnen daaruit concluderen dat de Belgische economie een extra handicap heeft door de hoge energie-intensiteit. Voor elke euro BBP hebben we meer energie nodig dan onze buurlanden. In combinatie met de hoge kostprijs zorgt dit voor de extra kostenhandicap.

Stel dat er in België een bedrijf is dat jaarlijks 200 000 kWh verbruikt (het verbruik van een gezin ligt gemiddeld tussen de 3000 en 4000 kWh). Het Belgisch bedrijf betaalt daarvoor gemiddeld 19 450 euro. In Frankrijk zou het op de energiefactuur 5 200 euro besparen, in Nederland 2 780 euro en in Duitsland 1 600 euro.

Vandaag kent België dus een stevig concurrentieel nadeel, zeker voor energie-intensieve bedrijven.

4.1.2. De elektriciteitsprijs

De prijs van elektriciteit wordt bepaald door drie grote brokken: De productie, het transport en de taksen. De stijging van de energieprijs werd de laatste jaren in de hand gewerkt door een stijging van alle drie de componenten. Op de productiecomponent kan de overheid het minste invloed uitoefenen. Al kan ook hier in België door de overheid nog worden ingegrepen om de concurrentie en capaciteit te verhogen.

De meest directe invloed heeft de overheid op de eigen heffingen (retributies en taksen) en op de in andere prijsonderdelen door te rekenen kosten voor de openbare dienstverlening. De heffingen bestaan uit vijf grote deelcomponenten:

- de federale bijdrage
- de bijdrage voor de offshore connectie
- de bijdrage voor offshore groene stroomcertificaten
- de bijdrage voor andere groene stroomcertificaten
- de bijdrage voor warmtekrachtkoppeling

In de toekomst verwacht de CREG dat de heffingen nog zullen oplopen, vooral voor de financiering van de offshore energie. De bijdrage van de bedrijven kan mogelijk in de toekomst 8 keer hoger zijn dan vandaag.

4.2. N-VA voorstel

4.2.1. Doelstelling

- Concurrentieel nadeel voor bedrijven wegwerken
- Algemene beperking energiekost (ook voor consumenten)

4.2.2. Hoe?

4.2.2.1. Een "cap" op de federale taksen

Om de kosten voor energie te drukken, pleit N-VA vooreerst voor een aanpassing van alle federale heffingen die worden doorgerekend aan zowel de bedrijven als de consumenten.

Op dit moment betalen bedrijven een federale bijdrage afhankelijk van de hoeveelheid elektriciteit die ze verbruiken. Eens men een verbruik van 250.000 MWh bereikt, wordt de federale bijdrage beperkt tot 250 000 euro. Wie de grens van 250.000 MWh niet bereikt, kan echter tot zo'n 600 000 euro moeten betalen aan federale bijdrage. Deze distorsie zet bedrijven aan meer elektriciteit te verbruiken dan nodig om zo een overmatige heffing te vermijden. N-VA stelt daarom voor dat de federale bijdrage wordt beperkt per verbruikslocatie ongeacht de hoogte van het elektriciteitsverbruik.

Volgens ons is het opportuun om een maximum plafond in te stellen voor de federale contributie en de offshore toeslagen - ondersteuning voor de connectie en groene stroomproductie van offshore windenergie - samen. Elektriciteit is immers een grondstof voor het productieproces van onze bedrijven. Om de bedrijven niet onevenredig zwaar te belasten, stellen we daarom best ook een bovengrens aan de toeslag voor offshore windenergie.

Het maximum plafond zal door deze samenvoeging hoger liggen dan de huidige 250 000 euro. Daarnaast zal het maximum plafond toenemen in de tijd. De offshore component zal namelijk zwaarder gaan doorwegen door de verdere uitbouw van offshore windmolenparken.

In februari 2011 diende N-VA parlementslid Bert Wollants een wetsvoorstel in met volgende maximum plafonds:

Jaar	Maximumplafond
2012-2014	Maximum 300 000 euro
2015	Maximum 350 000 euro

Dit realistisch maximum plafond zorgt ervoor dat bedrijven niet langer worden geconfronteerd met een overmatige belasting voor de diverse federale bijdrage. Voor de overheid zal de budgettaire impact eerder beperkt zijn en valt het verschil te verrekenen in de korting voor groene stroom.

4.2.2.2. Financiering offshore windenergie niet doorrekenen aan consument

Het ondersteuningssysteem voor offshore windenergie moet in zijn geheel worden herzien. Het steunmechanisme houdt geen rekening met toekomstige ontwikkelingen zowel op vlak van technologie als maatschappelijke bewustwording waardoor het systeem zeer kosteninefficiënt wordt. De kost van het offshore certificatenstelsel kan oplopen tot zo'n 1.1 miljard euro en wordt op dit moment quasi volledig doorgerekend aan de eindconsument. **Daarom ijvert N-VA voor een degressieve steunmaatregel waarbij de prijs van de offshore groenestroomcertificaten wordt gekoppeld aan de elektriciteitsprijs.**

Op die manier vermijden we een herhaling van het zonnepanelenverhaal waarbij de elektriciteitsprijs de hoogte in wordt geduwd door het statische ondersteuningsmechanisme. De degressiviteit zorgt ervoor dat de verkregen steun daalt naarmate de technologie inburgerd. Hierdoor houden we ook de kosten van de steunmaatregel in toom die worden doorgerekend aan de consument. De koppeling met de elektriciteitsprijs zorgt er dan weer voor dat de consumenten niet onnodig belast worden.

4.2.2.3. Duurzame korting op groene stroom

Een andere anomalie is de vrijstelling van de federale bijdrage voor van groene stroom. Bedrijven waar die groene stroom verbruikt wordt, zijn vrijgesteld van een deel van de federale bijdrage. De huidige formulering is echter dermate vaag dat ook bedrijven die grijze stroom gebruiken ook van de vrijstelling kunnen genieten. Het bedrijf hoeft enkel groene garanties van oorsprong aan te kopen die vrij beschikbaar zijn op de markt. Het huidige beleid zet daarmee onze bedrijven aan de groene garanties van oorsprong aan te kopen in het buitenland in plaats van de groene energieproductie uit eigen land aan te schaffen.

Om die reden pleit N-VA voor een transparantere formulering waarbij bedrijven een korting van 10% verkrijgen in verhouding met de te maken kosten. De korting wordt toegekend op basis van de groene elektriciteit die effectief geleverd wordt aan de individuele eindafnemer.

4.2.2.4. Financiering

N-VA wil de beperking van de energiekost en de daarvoor voorgestelde maatregelen financieren met de heffing op de nucleaire rente.

DEEL 2:

VLAAMS NIVEAU

LUIK 5. VERGUNNINGEN

Ambitieuus ruimtelijk beleid in een moeilijke context

5.1. Context

5.1.1. Vlaanderen, topland om in te wonen maar ook om zaken te doen

Tenzij we op veroveringstocht willen gaan, mogen we van één ding zeker zijn: Vlaanderen wordt niet groter. Intussen wonen er wel steeds meer mensen – zeven miljoen tegen 2050. De druk op de ruimte in een dichtbevolkte natie als de onze is reëel en daarom zal geen weldenkend mens ontkennen dat we bedachtzaam moeten omgaan met de vierkante meters die we ter beschikking hebben. Het is de logica zelve.

De uitdaging is fameus: een veerkrachtig evenwicht zoeken tussen alle mensen, organisaties en bedrijven die de ruimte van Vlaanderen nodig hebben om te functioneren. Bovendien – en ook dat beseffen steeds meer mensen – kunnen we niet ongestraft rooibouw blijven plegen op het ecosysteem dat ons voedt en schraagt, dat ons ontspanning, open ruimte en frisse lucht biedt. Onze ruimte dient om in te wonen, te werken en ons te ontspannen, maar ze wordt ook gebruikt door het verkeer, de industrie, de landbouw, de natuur... Dat alles rijmen is al een taaie brok. Bovendien verandert de maatschappij en mogen we dus niet uitsluitend in de waan van de dag beslissen. We moeten bijvoorbeeld rekening houden met evoluties als de vergrijzing (wat invloed heeft op de woonbehoeften) en de klimaatverandering (overstromingsgevaar!).

Toch is de toestand verre van hopeloos. Vlaanderen blijft een fantastisch land om in te leven. En dat moet zo blijven. Door zijn ruime ervaring met de bedrijfswereld, weet Philippe Muyters (minister van onder meer Werk en Ruimtelijke Ordening) als geen ander dat Vlaanderen ook economisch een topregio moet blijven die internationaal competitief is. Vlaanderen moet dus niet alleen een aantrekkelijk land zijn om in te wonen, maar ook om in te ondernemen. Dat vergt zowel concrete maatregelen op de korte termijn, als een visie op de lange termijn.

5.1.2. De visie: Metropool Vlaanderen 2050

Pochen ligt niet in onze volksaard. Daardoor beseffen we amper dat Vlaanderen alles in huis heeft om de concurrentie aan te kunnen met prestigieuze wereldsteden als New York of Parijs. We

hebben de kwantiteit - zes miljoen mensen en de teller tikt door - en we hebben de kwaliteit: uitstekend onderwijs, een schitterende ligging, fijnmazige infrastructuur en een indrukwekkend aantal aantrekkelijke, hoog aangeschreven steden dicht bij elkaar.

Niet toevallig is dat ook de langtermijnvisie achter het Beleidsplan Ruimte Vlaanderen waaraan de overheid werkt: de **Metropool Vlaanderen**, een gebied met hetzelfde aantal mensen en voorzieningen als een internationaal gerenommeerde miljoenenstad, maar dan met veel meer open ruimte. Metropool Vlaanderen wordt geen verstikkende, volgebouwde agglomeratie maar een uniek netwerk van enkele middelgrote en heel veel kleine steden die elkaar versterken door hun onderlinge nabijheid en verbondenheid en waar een pragmatisch evenwicht heerst tussen alle functies die een beroep doen op onze ruimte. Tot slot staat het woord “metropool” ook voor een regio met een wijd open venster op de buitenwereld, een attractiepool voor internationale talenten en investeringen, een uitvalsbasis voor samenwerking met en export naar de rest van Europa en de wereld. New York willen en zullen we niet worden, maar we hebben net zo veel te bieden.

Dat is – in grote trekken – de langetermijnvisie, en die is absoluut nodig om acties op de korte en middellange termijn acties te selecteren en strategisch te plannen. Onlangs werd een Groenboek gepubliceerd over het Beleidsplan Ruimte Vlaanderen. Daarin wordt de langetermijnvisie omstandig toegelicht. De optie om te gaan voor Metropool Vlaanderen houdt ook in dat we onze troeven beter uitspelen en ogenschijnlijke beperkingen leren uit te nutten als kansen.

5.1.3. Slimme ruimtelijke ordening is broodnodig, ook voor ondernemers

Bij het begrip ‘ruimtelijke ordening’ denken veel mensen spontaan aan (nieuwe) woonvormen en respect voor de open ruimte. Dat zijn inderdaad hoofdcomponenten, maar vlotte mobiliteit en degelijk geoutilleerde, betaalbare ruimte voor economisch initiatief zijn even belangrijk bij de ordening van de ruimte. Hoe de N-VA dat wil hardmaken, wordt uitgedrukt in de volgende doelstellingen.

5.2. Doelstellingen

5.2.1. Ruimtelijke ordening die innovatie in de hand werkt

Vlaanderen laat er zich graag - en terecht! - op voorstaan dat we een innovatieve regio zijn. N-VA vraagt dan ook dat de Vlaamse regering de investeringen in Onderzoek & Ontwikkeling verder blijft opvoeren, zelfs in tijden van crisis. Bovendien moet de fiscaliteit rond innovatie worden uitgebreid zodat bedrijven worden gestimuleerd om te blijven innoveren.

Maar innoveren houdt per definitie verandering in en om te kunnen veranderen hebben bedrijven ruimte nodig die kwalitatief hoogstaand genoeg is om verandering en innovatie op te vangen en te dragen, ook in de nabijheid van stedelijke kernen. Als bedrijven de inspanningen en investeringen opbrengen om zich continu te vernieuwen, maar vervolgens letterlijk én figuurlijk op een muur botsen zodra ze hun plannen daadwerkelijk willen ontvouwen, gooien we onze eigen ruiten in. Daar ligt dus eveneens een permanente taak voor de Vlaamse Regering. Een deugdelijke ruimtelijke ordening moet en zal dat perspectief voor bedrijven open en gaaf houden. N-VA kiest resoluut voor **voldoende bedrijventerreinen** in de nabijheid van voorzieningen, andere bedrijven en onderzoeksinstellingen.

5.2.2. Ruimtelijke ordening die de poorten en wegen wagenwijd openhoudt

Vlaanderen is klein, druk bevolkt en er is veel verkeer, maar onze ligging is schitterend en net door al onze wegen en andere verkeersinfrastructuur zijn we voortreffelijk verbonden met de rest van Europa en de wereld. Vandaar ook onze open, exportgerichte economie.

N-VA wil dus dat we blijven inzetten op de poorten voor personenvervoer (waaronder ook luchthavens en de verbindingen ermee) en de verdere uitbouw van het logistieke netwerk (water, spoor, weg en leidingen).

5.2.3. Ruimtelijke ordening die ondernemers aanmoedigt om te ondernemen

Ruimtelijk beleid is meer dan bestemmen alleen. Het moet aansluiten bij een toekomstvisie – daarover hebben we het gehad – en mensen moeten er ook mee aan de slag kunnen, zodat ze exact weten waar ze aan toe zijn. Simpel is dat nooit, want daar komt sowieso wet- en regelgeving bij kijken, dat spreekt voor zich.

Meer dan ooit wil N-VA de motor zijn van een vereenvoudigingsproces dat zo snel mogelijk uitmondt in maximale transparantie en gebruiksvriendelijkheid, onder andere voor de burger die wil bouwen, verbouwen of renoveren, maar ook voor de ondernemer die de koe bij de hoorns vat. Het zal altijd een verhaal van rechten plichten blijven, maar het verhaal moet een pak helderder.

5.2.4. Ruimtelijke ordening op het juiste niveau

N-VA eist dat de ruimtelijke ordening van Vlaanderen zo dicht mogelijk bij de Vlamingen staat. Dat is geen loze kreet, maar een letterlijk te nemen missie. Niet alleen de Vlaamse overheid is verantwoordelijk voor het ruimtegebruik - ook de lokale overheden zijn dat en ze moeten die verantwoordelijkheid maximaal kunnen opnemen, binnen de brede krijtlijnen die de Vlaamse Regering uitzet.

De N-VA wil dat de inspanningen voor dat ontvoogdingstraject worden opgevoerd, zodat de gemeenten zoveel mogelijk hun eigen ruimtelijk beleid kunnen voeren, met minimale “betutteling” door de overheid. Dat geldt ook en met name voor het contact met de ondernemers. De gemeenten staan immers dicht bij de gemiddelde ondernemer dan de Vlaamse overheid. De regering moet erop toezien dat het nu uitgezette ontvoogdingstraject wordt gemonitord, met het oog op een effectieve ontvoogding tegen 2015.

5.2.5. Verbeter de ruimtelijke ordening, begin bij jezelf

N-VA staat voor een doorzichtige overheid die minimaal betuttelt. Daarom werd een grondige hervorming van het beleidsdomein Ruimtelijke Ordening in gang gezet. De organisatie en werking van RO moet worden berekend op de toekomst, zodat de overheid optimaal leert omgaan met investeringsprojecten en projectmanagement. N-VA wil dat de overheid zichzelf voortdurend beter bij de tijd brengt en haar ritme laat samenvallen met dat van de maatschappij .

5.2.6. Ruimtelijke ordening voor een stabiel investeringsklimaat

De Vlaamse Regering voert een kernversterkend beleid. Tegelijk moet voldoende ruimte beschikbaar zijn voor grootschalige detailhandel. Dat beleidskader, met zowel ruimtelijk als economische aspecten, wordt onder meer concreet gemaakt via de omzendbrief “Afwegingskader van grootschalige detailhandel” (RO2011/01 van 9 december 2011) die past in de verdere uitwerking van de startnota ‘Winkelen in Vlaanderen’ en die is opgesteld door de respectieve ministers van ruimtelijke ordening en economie. Het is dat soort beleid dat bijdraagt tot het stabiele investeringsklimaat waarop de N-VA blijft aandringen om investeringen in de hand te werken.

Voor kleinere en niet-strategische ruimtelijke beslissingen moet korter op de bal worden gespeeld. Nu al kan versneld werk gemaakt worden van vergunningen voor kleine werkzaamheden met beperkte impact (cf. de besluiten van de Vlaamse Regering van 16 juli 2010). Het is een belangrijke stap naar een ingrijpende vereenvoudiging van stedenbouwkundige vergunningen. Op dat pad wil de N-VA verder gaan.

5.2.7. Vergunningenbeleid: sneller, transparanter, klantvriendelijker

Elk ruimtegebruik moet vergund zijn, dat is evident. Maar het vergaren van de nodige vergunningen is nog altijd te ingewikkeld, te bewerkelijk en te tijdrovend.

Er zijn intussen al belangrijke stappen gezet. Zo moet de aflevertermijn van vergunningen niet alleen beperkt maar ook voorspelbaar zijn, zodat aanvragers kunnen nagaan hoe lang het duurt om een bepaalde vergunning te krijgen. Sinds kort is dat al het geval, nu in de Vlaamse Codex eenduidig vastligt hoe lang een procedure van een vergunning duurt.

Maar als we de procedures korter en transparanter willen maken, moeten project en regelgeving ook helder op elkaar afgestemd zijn, zodat er in de loop van het proces zo weinig mogelijk misverstanden ontstaan. Deels verloopt dat via informeel overleg tussen de aanvrager en vergunningverlenende overheid, maar sinds het besluit van de Vlaamse Regering van 22 maart 2010 kunnen verwachtingen en regelgeving ook formeel worden getoetst. Door het invoeren van een **projectvergadering** kan een ondernemer voortaan alle betrokken partijen samenbrengen rond het (investerings)project, zodat hij of zij de bedrijfsvisie kan uiteenzetten, uitleg kan vragen en eventuele struikelblokken kan vermijden of wegnemen.

Vereenvoudigen is en blijft voor de N-VA dé speerpunt. De minister van ruimtelijke ordening heeft al belangrijke stappen gezet (zoals de digitale bouwaanvraag) en zal dat blijven doen.

Zo moet er zo snel mogelijk werk worden gemaakt van de omgevingsvergunning. Die vervangt de bouw- en milieuvergunning . Er moet in de toekomst 1 loket zijn, 1 openbaar onderzoek, 1 adviesronde en dus ook met 1 vergunning door 1 bevoegd niveau.

Verder moeten we blijven inzetten op het **afbouwen van overbodige regels en het versnellen van investeringsprojecten.** Het groen licht voor een project moet zo vroeg mogelijk gegeven worden na het betrekken van zoveel mogelijk stakeholders.

Het model is de **“drietrapsraket”** . Daarbij blijven er nog vijf processtappen over, met drie beslismomenten.

- 1) Startbeslissing: beleidsintentie om een project te realiseren
- 2) Voortraject: noodzakelijke onderzoeken, trechtering van alternatieven en aan het einde een publieke consultatieronde (inspraak burger)
- 3) Voorkeursbesluit: klikmoment (point of no return)
- 4) Uitwerking: formeel traject inclusief 1 publieke consultatieronde (inspraak burger)
- 5) Projectbesluit: definitieve vaststelling Ruimtelijk Uitvoeringsplan (RUP), vergunningen en machtigingen

5.2.8. Ruimtelijke ordening met hanteerbare instrumenten en heldere communicatie

Vooraf voor bedrijven is de invoering van de “enige vergunning” cruciaal. Zo volstaat voor de uitbreiding of verbouwing van bestaande bedrijven in industriegebied een melding en moet er geen stedenbouwkundige vergunning worden aangevraagd als er voor die uitbreiding al een milieuvergunning is verleend.

Voor uitbreidingen of verbouwingen van dergelijke bedrijven zal een beoordeling in het kader van de milieuvergunningsaanvraag volstaan. Zo wordt de dubbele procedure van milieu- en stedenbouwkundige vergunning vermeden. De randvoorwaarden hiervoor zijn vastgelegd in het besluit en worden getoetst in de milieuvergunningsaanvraag (in werking getreden op 1 december 2010).

De N-VA dringt erop aan dat de hierboven vermelde maatregelen een voorafspiegeling zijn van een beleid dat ook voor grotere en meer strategische projecten voorziet in unieke loketten (ook via internet) en unieke (omgevings)vergunningen.

Wat ruimtelijke ordening betreft stranden vandaag nog teveel projecten omdat in de vergunning tal van trajecten samenkomen. Dat oplossen is een zaak van allen. Burger, ondernemer en overheid moeten elkaar het licht in de ogen gunnen. Het is in ieders belang dat het juridisch

kluwen rond ruimtelijke ordening ontward wordt. N-VA wil werken aan een beleid dat de burger in staat stelt om te begrijpen dat niet het niet volstaat om voor eigen deur te vegen. We moeten niet allen de straat maar heel Vlaanderen schoon en leefbaar houden, als onze welvaart ons dierbaar is. Het is aan de overheid om klantgericht om te gaan en helder te communiceren met ondernemers en andere burgers, zodat ze objectieve bondgenoten worden in de langetermijnvisie, en dat zowel in hun eigen belang als ten behoeve van het algemene welzijn.

LUIK 6. HET NIEUWE LOOPBAANAKKOORD

Een antwoord op de uitdagingen van de arbeidsmarkt

6.1. Context

Het arbeidsmarktbeleid wordt met heel wat uitdagingen geconfronteerd. Er is het fenomeen van de blijvend hoge ongekwalificeerde uitstroom uit het onderwijs. Er is de vaststelling dat een (groeiend) aantal vacatures lange tijd moeilijk of zelfs helemaal niet ingevuld raakt, ook al is er een grote arbeidsreserve van werkzoekenden ingeschreven bij VDAB. Er is de noodzaak van een hogere arbeidsdeelname, maar ook de noodzaak naar (meer) werkbaar werk. Competitiviteit en innovatie scherpen de vraag naar de juiste competenties aan. Al deze ontwikkelingen situeren zich tegen de demografische achtergrond van een verdere vergrijzing én ontgroening.

6.2. Doelstellingen

Samen met de sociale partners sloot de Vlaamse regering begin dit jaar een loopbaanakkoord voor 2012 en 2013. Het uitgangspunt van het toekomstig arbeidsmarkt- en loopbaanbeleid is meer mensen aan de slag, in gemiddeld langere loopbanen en meer werkbare jobs.

Het nieuwe loopbaanakkoord schept het kader om in de toekomst meer maatwerk te bieden op de arbeidsmarkt. We hebben hierbij niet alleen aandacht voor de activering van werkzoekenden, maar bieden ook een gepaste loopbaanbegeleiding voor wie aan het werk is.

6.3. Drie centrale thema's

In 2012 en 2013 zullen de prioritaire acties op het vlak van loopbaanbeleid gericht zijn op drie centrale thema's: jongeren die ongekwalificeerd op de arbeidsmarkt komen, 50-plussers en loopbaanbegeleiding.

6.3.1. De ongekwalificeerde uitstroom uit het onderwijs

6.3.1.1. Voorkomen van ongekwalificeerde uitstroom

In navolging van de competentieagenda 2010 zal de minister van Onderwijs met de sociale partners en onderwijsverstrekkers in overleg gaan, met het oog op bijkomende afspraken rond het voorkomen van ongekwalificeerde uitstroom. Hierbij komen volgende thema's aan bod:

- Leerlingenbegeleiding, studiekeuzebegeleiding, leerloopbaanbegeleiding, loopbaanbegeleiding;
- Preventieve acties inzake schoolmoeheid;
- Werkplekleren, werkervaring;
- Taalondersteuning;
- Arbeidsmarkttoets voor opleidingen;
- Registratie van ongekwalificeerde uitstroom en van de doorstroom naar hoger onderwijs en arbeidsmarkt
- Het spijbelactieplan

6.3.1.2. Remediëren van ongekwalificeerde uitstroom

De Vlaamse regering en sociale partners wensen dat de VDAB een specifieke aanpak uitwerkt voor ongekwalificeerde uitstromers. Bij ongekwalificeerde uitstroom zal de VDAB snel reageren. De VDAB zal maximaal inzetten op acties die werkervaring bieden via een aangepast job- en opleidingsaanbod zoals werkateliers en/of werkplekleren met het oog op toeleiding naar knelpuntberoepen en de ruimere arbeidsmarkt. Hierdoor worden alle kansen geboden om een kwalificatie te verwerven. Attestering door de VDAB (of andere vormings- en opleidingspartners) is belangrijk. Deze kansen op kwalificatie worden de jongere niet vrijblijvend aangeboden: van de jongere wordt inzet verwacht. Daarnaast kan begeleid vrijwilligerswerk (maatschappelijke dienstverlening) leiden tot kwalificatie en erkennen van verworven competenties (EVC).

Met dit gezamenlijk engagement van de Vlaamse Regering en de sociale partners worden de noodzakelijke stappen gezet om op termijn te komen tot een kwalificatieplicht en werkervaringsgarantie voor de volledige groep van ongekwalificeerde schoolverlaters.

De VDAB zal met een aantal maatregelen (inzetten op Individuele Beroepsopleiding in de Onderneming (IBO), stages, werkervaringsprojecten, ...) het aantal laaggeschoolde schoolverlaters dat werkervaring opdoet de komende jaren opdrijven. Daarbij zal er ook bijzondere aandacht zijn voor de grootsteden en centrumsteden.

De aanpak wordt opgestart vanaf juni-juli 2012 en beoogt zowat 2500 laaggeschoolde schoolverlaters. De VDAB zal werkzoekenden die na een korte periode van uitstroom uit de werkloosheid opnieuw werkzoekend worden of die regelmatig in- en uitstromen omwille van uitzendarbeid niet los laten.

De N-VA pleit voor een blijvende aandacht **voor jongeren die zonder diploma** de deur van de school achter zich toetrekken. Daar ligt niet alleen een belangrijke taak voor de minister van Onderwijs, ook de VDAB en de bedrijven kunnen hun steentje bijdragen. Er zal immers altijd wel een groep zijn die zonder formele kwalificatie op de arbeidsmarkt komt. Voor hen is **werkervaring opdoen de beste garantie** om in de toekomst vast werk te vinden. De N-VA wil hen snel en met steun van de overheid een concrete werkervaring aanbieden.

6.3.2. 50-plussers

Als gevolg van de gangbare praktijk van anciënniteitsgebonden verloning worden 50-plussers vaak letterlijk uit onze arbeidsmarkt 'geprijsd'. Om dit probleem te verhelpen introduceerde de Vlaamse Regering de tewerkstellingspremie 50+ voor elke werkgever die een werkzoekende 50-plusser aanwerft.

Om dit instrument van de 50+premie effectiever te maken zal de hoogte van de premie in de toekomst variëren op basis van een aantal objectieve criteria.

Zo werd enerzijds vastgesteld dat er een aanzienlijk verschil in kans op werk bestaat tussen min 55-jarigen en plus 55-jarigen, terwijl het verschil tussen 55- en 60-plussers verwaarloosbaar is. Anderzijds speelt de werkloosheidsduur een bepalende rol: na 1 jaar werkloosheid is de uitstroomkans naar werk voor werkzoekende 50-plussers al gehalveerd. Na 2 jaar is er nog amper een "uitstroomkans". Daarnaast heeft 18% van de 50-plussers een arbeidshandicap. Het scholingsniveau blijkt dan weer geen enkele invloed te hebben op de kans op werk voor werkzoekende 50-plussers.

Vanuit deze vaststellingen stelt de Vlaamse regering voor om te werken met 3 schalen die rekening houden met de kans op werk. De premies verbonden aan deze schalen zijn opgevat als een % van de totale loonkost. De premie wordt beperkt tot een maximum referteloan 2x het gemiddeld minimum maandinkomen (GMMI). De huidige ondergrens wordt afgeschaft en alle deeltijdse lonen krijgen ook recht op een premie.

Verder zal in de loop van dit jaar overleg plaatsvinden met de uitzendsector om na te gaan welke rol zij kunnen spelen om 50-plussers meer jobkansen te bieden.

Ook de VDAB zal in de loop van dit jaar het activeringsbeleid uitbreiden voor werkzoekende 50-plussers. Voortaan geldt de systematische aanpak voor werkzoekenden tot 58 jaar.

Met het loopbaanakkoord wil de Vlaamse regering de werkzaamheidsgraad verhogen in de leeftijdscategorie 55-64 jaar. Door met de VDAB in te zetten op **hun activering en beschikbaarheid** voor werk, evolueren we al in de goede richting. De N-VA wil daarnaast ook werkgevers aanmoedigen om oudere werklozen aan te werven. Dat zal gebeuren met een aangepaste premie.

N-VA wil ook een **aantal vooroordelen over oudere werknemers uit de wereld helpen**. Zo blijkt uit statistieken, in tegenstelling tot wat vaak gedacht wordt, dat oudere werknemers niet vaker ziek zijn dan gemiddeld. Ze zijn wel duur, maar elke werknemer in België is duur, en via de tewerkstellingspremie 50+ komen we deels tegemoet aan deze hoge loonkost. Bovendien kunnen vele van deze oudere werknemers een pak ervaring doorgeven.

6.3.3. Loopbaanbegeleiding

In de eerste helft van 2012 zal het nieuwe kader voor de loopbaanbegeleiding van werkenden worden uitgewerkt.

Een budgettair groepad is voorzien om het instrument van loopbaanbegeleiding structureel uit te bouwen en het aantal betrokken actoren marktconform te verbreden.

N-VA wil bij dit debat de klemtoon leggen dat er binnen de ondernemingen aandacht moet zijn voor de **competenties en de aspiraties** van de werknemers en dat dit zoveel mogelijk moet worden afgestemd op de benodigde competenties voor de bedrijven.

LUIK 7. **INVESTERINGEN**

**Energiezuinige en milieuvriendelijke investeringen (blijven)
stimuleren**

7.1. Beleid

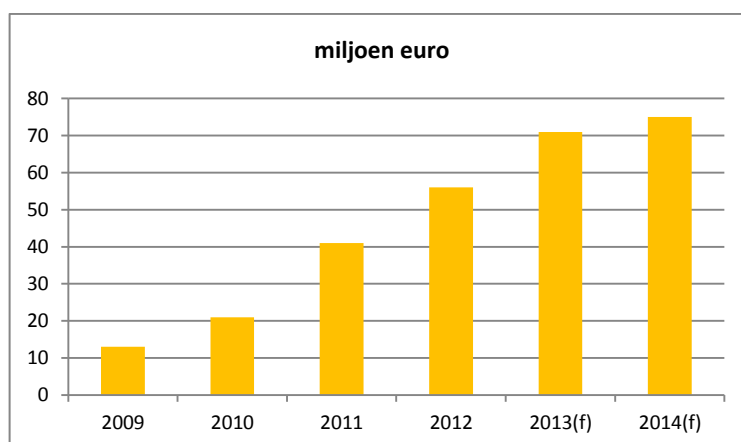
De Vlaamse regering wil investeringen in nieuw materiaal en outillage (blijven) aanmoedigen, aangezien deze doorgaans energiezuiniger en milieuvriendelijk zijn.

Vanaf aanslagjaar 2009 werd voor investeringen in nieuw materieel en nieuwe outillage (apparatuur) altijd en volledige vrijstelling van de onroerende voorheffing toegekend in het Vlaams Gewest.

Anders dan voordien geldt de volledige vrijstelling ook voor investeringen in nieuw materieel en outillage, op percelen waar voordien al materieel en outillage voorkwam. Tweedehands materiaal en outillage blijft wel uitgesloten van de vrijstelling.

Voorwaarde voor het verkrijgen van de vrijstelling is wel dat ondernemingen de zogenaamde “energiebeleidsovereenkomsten”, opgesteld door de Vlaamse Regering, ondertekenen.

De kennis en impact van de maatregel is in stijgende lijn. Dat laat zich ook zien in de voorziene bedragen van deze maatregel in de Vlaamse begroting.

De Vlaamse regering heeft het engagement genomen om tegen 2020 er voor te zorgen dat sterk investerende industriële bedrijven een **volledige vrijstelling van onroerende voorheffing genieten op investeringen in nieuw materieel en outillage**. Door de vrijstelling uit te breiden naar vervangingsinvesteringen werd al een belangrijke stap gezet.

N-VA wil jaarlijks evalueren of de maatregel voldoende is om tegen 2020 een volledige vrijstelling te realiseren. Indien daarbij blijkt dat dit niet voldoende is, wil N-VA bijkomende initiatieven nemen om het einddoel tegen 2020 te bereiken.

LUIK 8. O&O

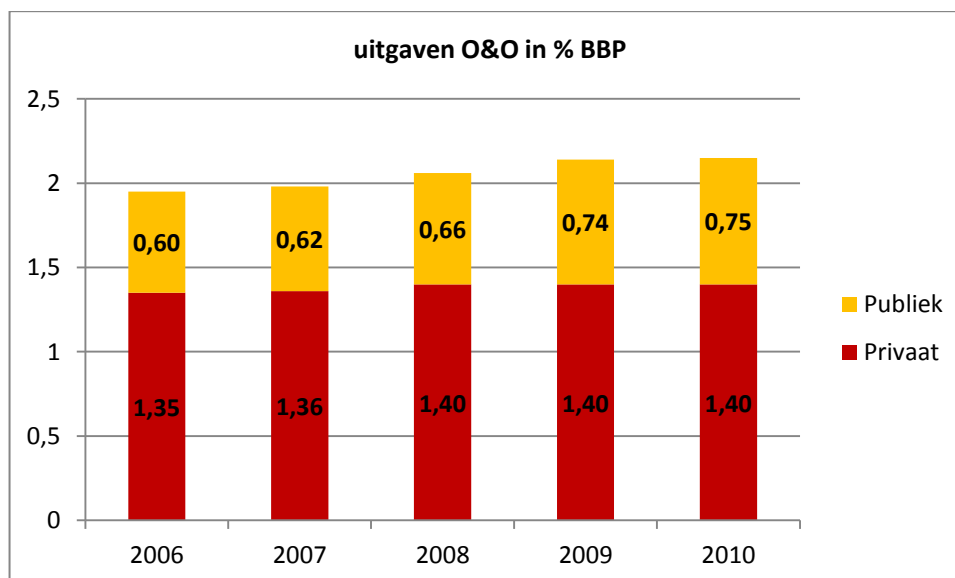
Vlaanderen als innovatieregio voor de toekomst

8.1. Doelstellingen

De Vlaamse regering wil vasthouden aan het uitgaventraject voor O&O vooropgesteld door de VRWI en tegen 2020 publieke uitgaven ten belope van 1% van het BBP naar O&O laten gaan.

8.2. Maatregelen

Net als alle Europese en Belgische overheden heeft ook de Vlaamse regering de afgelopen jaren een budgettaire inspanning moeten doen. Vlaanderen bereikte als eerste Europese regio en als eerste regering in België een begroting in evenwicht. Bij deze moeilijke oefening koos de Vlaamse regering bewust om O&O te ontzien en de uitgaven hiervoor zelfs te laten toenemen. Vlaanderen wil tegen 2020 voldoen aan de Europa 2020 strategie en 3% van het BBP uitgeven aan O&O. Twee procentpunt moet daarvan komen uit de private sector, het resterende procentpunt moet van de publieke sector komen.

Bron: ECOOM

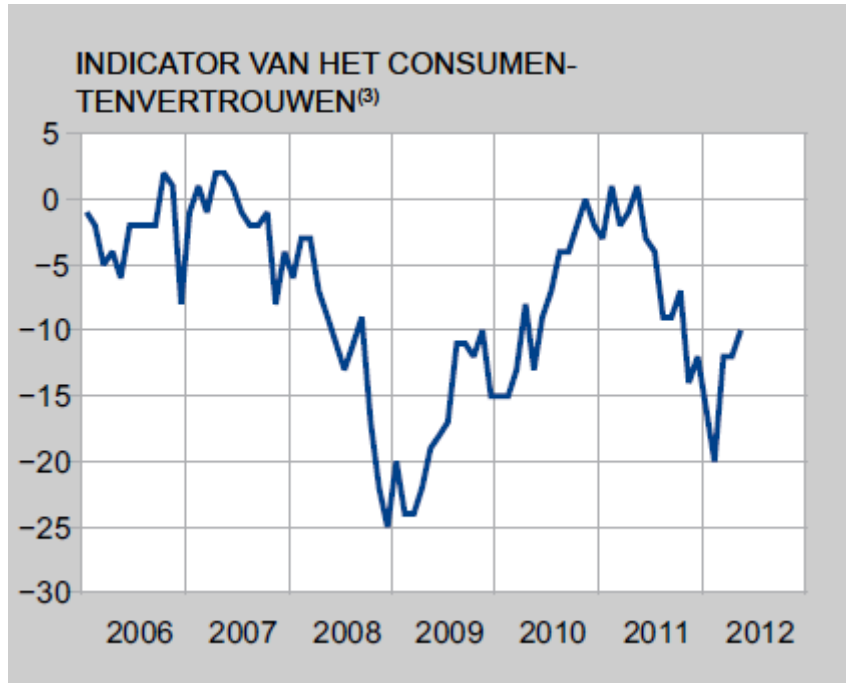
Sinds 2006 stijgen de uitgaven voor O&O (in % BBP) jaarlijks. Ook de effectieve nominale uitgaven zijn, buiten het crisisjaar 2009, elk jaar toegenomen. Dat zal ook 2011 het geval zijn. Het Vlaamse overheidskrediet voor O&O werd definitief begroot in 2011 op 1,2 miljard euro. Een toename van

7,5 miljoen euro ten opzichte van het jaar voordien. Ten opzichte van de initiële kredieten 2011 vertegenwoordigt dit zelfs een forse toename van om en bij de 70 miljoen euro (beslist bij begrotingscontrole).

Ook voor de huidige begroting (2012) wordt een bijkomende investering van 60 miljoen euro voorzien. In 2013 en 2014 zal het budget nogmaals jaarlijks met 70 miljoen euro stijgen.

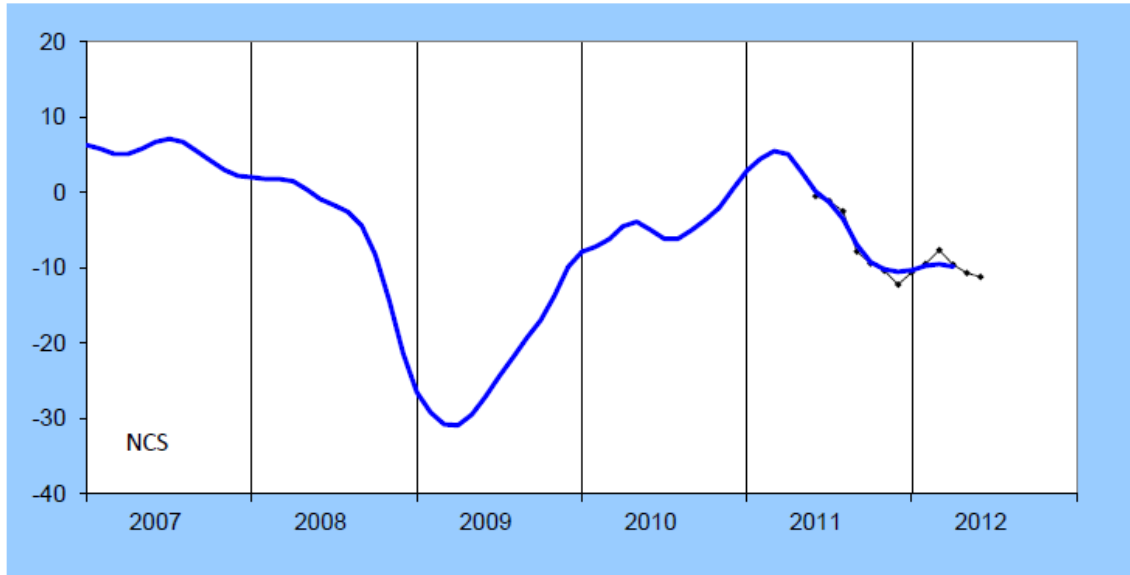
BIJLAGEN

8.3. Consumentenvertrouwen (NBB)

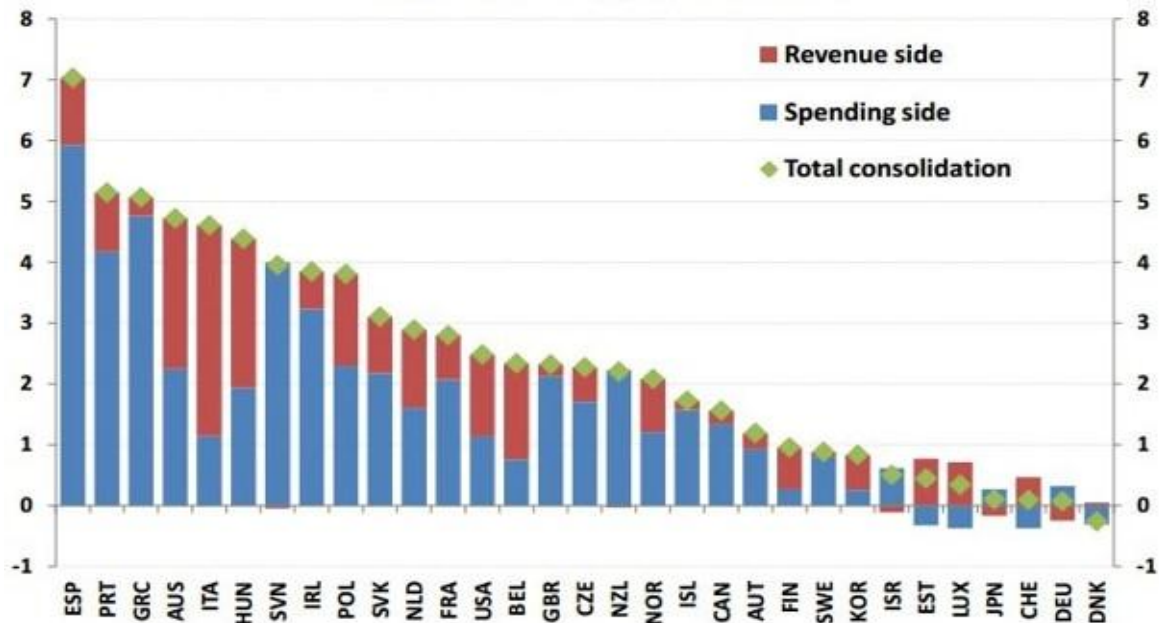
8.4. Producentenvertrouwen (NBB)

ALGEMENE SYNTHETISCHE CURVE

8.5. OESO: Verhouding extra inkomsten/minder uitgaven in de sanering

Change in the underlying primary balance 2011-13,
in per cent of potential GDP

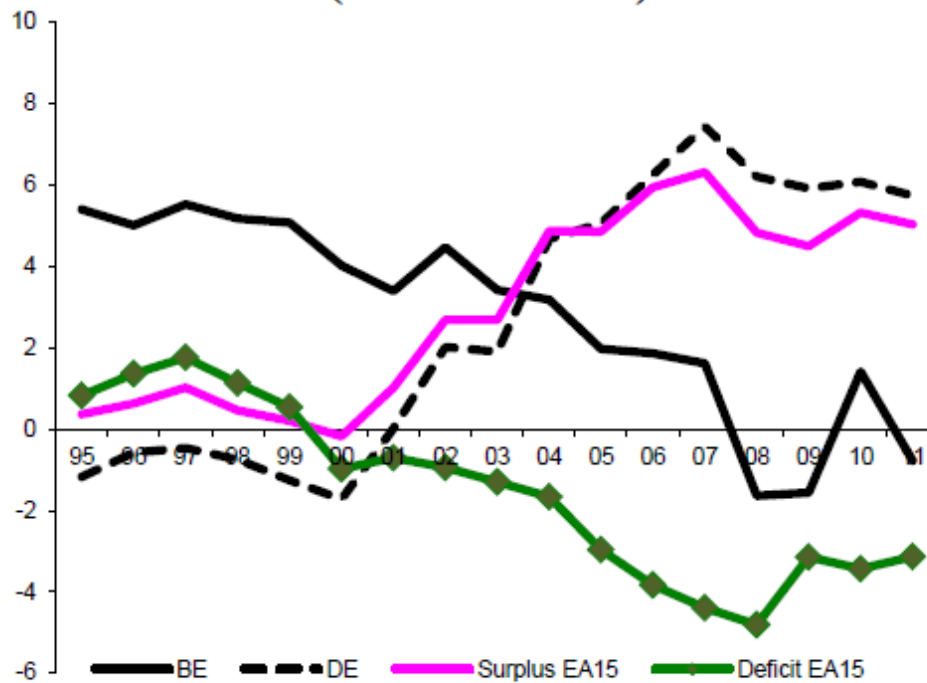

Note: Total consolidation is the projected difference in the underlying primary balance; revenue side is the projected increase in the underlying receipts excluding interest earned on financial assets; and spending side is the projected decline in the underlying primary spending excluding interest payments on debt.

Source: OECD Economic Outlook 91 database; and OECD calculations.

8.6. Evolutie handelsbalans België (zwarte lijn) en perifere landen (groene lijn)

Graph 3: Evolution current account balance BE versus deficit and surplus Member States (BoP definition)

Source: Commission services

8.7. Budgettaire effect fiscale hervorming

Onze voorstellen gaan in vanaf 2013 en pas in 2015 zal de hervorming volledig zijn doorgevoerd. Om de budgettaire impact te ramen voor deze periode extrapoleren we de data van het aanslagjaar 2010 (inkomsten 2009). We passen op deze data de nominale economische groei toe (reëel + inflatie) om de fiscale uitgaven voor 2012 te ramen. Voor de periode 2013-2015 nemen we deze gegevens , opnieuw aangepast aan de verwachte inflatie en verwachte economische groei. Op de inkomsten uit de vennootschapsbelasting wordt een elasticiteit van 1,57 toegepast (bron: Europese Commissie)

In onze methodologie voeren we een statische berekening uit met duidelijk omschreven hypothese. We houden bij het budgettaire effect nog geen rekening met de meer dan waarschijnlijk positieve terugverdieneffecten door een verhoging van het aantal investeringen, het gemiddeld investeringsbedrag en een positieve bijdrage via jobcreatie.

Basisgegevens: Relevante inkomsten en uitgaven (aj 2010)

	Aj 2010 (inkomsten 2009) (in miljoen euro)
INKOMSTEN UIT VENNOOTSCHAPSBELASTING	9 461
AFTREKPOSTEN	
Notionele interestaftrek (NIA)	4 951
Definitief belaste inkomen (DBI)	6 787
Belastingkrediet O&O	226
Octrooien	183

Basisgegevens: gebruikte macro-economische parameters voor extrapolatie

	%
Economische groei 2010	2,3
Inflatie 2010	2,7
Economische groei 2011	0,9
Inflatie 2011	3,5
Economische groei 2012	0,1
Inflatie 2012	2,7
Economische groei jaarlijks 2013-2015	1,9
Inflatie jaarlijks 2013-2015	2,0

Normaal budgettair pad (ongewijzigd beleid)

	aj2012	aj2013	aj2014	aj2015
INKOMSTEN VNNB	10 550	10 856	11 399	11 969
Notionele interestaftrek (NIA)	5 521	5 681	5 965	6 263
Definitief belaste inkomen (DBI)	7 568	7 788	8 177	8 585
Belastingkrediet O&O	252	259	272	286
Octrooien	204	210	220	232

Budgettair effect fiscal hervorming N-VA

	aj2012	aj2013	aj2014	aj2015
INKOMSTEN VNNB	10 550	8 624	7 713	7 395
Notionele interestaftrek (NIA)	5 521	3 787	1 988	0
Definitief belaste inkomen (DBI)	7 568	8 198	8 607	9 037
Belastingkrediet O&O	252	518	544	572
Innovatiebox (oude octrooien-aftrek)	204	210	440	696

Budgettaire verandering van fiscale hervorming tov 2012 (in miljoen euro)

	aj2013	aj2014	aj2015
INKOMSTEN VNNB	2 232 (-)	3 686 (-)	4 574 (-)
Uitdoven notionele interestaftrek (NIA)	1 894 (+)	3 977 (+)	6 263 (+)
Definitief belaste inkomen (DBI)			
Uitbreiding 95 naar 100%	410 (-)	430 (-)	452 (-)
Strengere selectie	600 (+)	630 (+)	662 (+)
Belastingkrediet O&O	259 (-)	272 (-)	286 (-)
Octrooien	0	220 (-)	464 (-)
Onderkapitalisatieregels	600 (+)	630 (+)	662 (+)
Vrijstelling gereserveerde winst	200 (-)	630 (-)	1 800 (-)
TOTAAL EFFECT	7 (-)	1 (-)	11 (+)

8.8. Technische fiches: De belangrijkste vrijstellingen en aftrekposten in de Belgische vennootschapsbelasting

In bepaalde gevallen is een deel van de winst vrijgesteld, in andere gevallen kan de belastbare basis ingeperkt worden door gebruik te maken van enkele fiscale aftrekken.

- Vrijgestelde winst
 - Meerwaarde op aandelen die in aanmerking komen voor een DBI-aftrek (p25)
 - Uitgedrukte niet verwezenlijkte meerwaarden (p26)
 - Andere (p27)

- Fiscale aftrekken
 - DBI-aftrek voor reeds belast dividenden (p28)
 - Notionele interestaftrek (p29)
 - Belastingkrediet voor onderzoek en ontwikkeling (p30)
 - Aftrek voor octrooi-inkomsten (p32)
 - Investeringsaftrek (p33)
 - Andere (p35)

8.8.1. Vrijgestelde winst

8.8.1.1. Meerwaarden op aandelen die in aanmerking komen voor een DBI-af trek

De meerwaarden die een Belgische vennootschap realiseert op aandelen zijn slechts vrijgesteld onder de volgende voorwaarden:

1. de (eventuele) inkomsten van die aandelen komen in aanmerking om te worden afgetrokken als DBI. Niettemin geldt de voorwaarde van minimumdeelneming inzake de DBI-af trek (een deelneming van ten minste 10% of met een aanschaffingswaarde van ten minste 2.500.000 €) niet voor de toepassing van de meerwaardevrijstelling;
2. de vrijstelling is slechts van toepassing op verwezenlijkte meerwaarden. Dit betekent dat de meerwaarde moet gerealiseerd zijn naar aanleiding van een verkoop, een ruil of een inbreng in een vennootschap. Louter uitgedrukte meerwaarden zijn hier dus niet bedoeld.

De aandelen die in aanmerking komen voor de meerwaardevrijstelling zijn niet alleen de eigenlijke kapitaal aandelen, maar ook alle andere aandelen waarvan de inkomsten als dividenden worden aangemerkt (inschrijvingsrechten, warrants, converteerbare obligaties, aandelenopties, enz. worden hier niet bedoeld).

Opmerking : Nog niet aangepast voor nieuwe wetgeving

8.8.1.2. Uitgedrukte niet-verwezenlijkte meerwaarden

Een onderneming kan de materiële vaste activa, de deelnemingen en aandelen die voorkomen onder de financiële vaste activa of bepaalde soorten voorgenoemde vaste activa herwaarderen.

Deze herwaardering is toegestaan wanneer de waarde van deze activa, bepaald in functie van hun nut voor de vennootschap, op vaststaande en duurzame wijze uitstijgt boven hun boekwaarde.

Wanneer de betrokken activa noodzakelijk zijn voor de voortzetting van het bedrijf van de vennootschap (of van een onderdeel), mogen zij slechts worden geherwaardeerd in de mate waarin de aldus uitgedrukte meerwaarde wordt verantwoord door de rentabiliteit van de vennootschap of van het betrokken bedrijfsonderdeel.

8.8.1.3. Andere

- Tax shelter (audiovisuele werken)
- Vrijgestelde gewestelijke steunmaatregelen (tewerkstellingspremies, ...)
- Meerwaarde op bedrijfsvoertuigen
- Bijkomend personeelslid KMO
- Investeringsreserve
- Enkele kleinere maatregelen (<2,5 miljoen euro budgettaire kostprijs overheid als fiscale uitgave)

8.8.2. Fiscale aftrekken

8.8.2.1. DBI⁽¹³⁾-aftrek voor reeds belaste dividenden

DBI zijn:

- Dividenden
- Inkoop- en liquidatieboni, voor zover ze dividenden zijn waarop artikel 186 (inkoop eigen aandelen), 187 (gedeeltelijke verdeling van het maatschappelijk vermogen) of 209 WIB92 (gehele verdeling van het maatschappelijk vermogen), of analoge bepalingen van buitenlandse recht van toepassing zijn.

Er wordt ook vereist dat, op de datum van de toekenning of betaalbaarstelling van de dividenden, de verkrijgende vennootschap een deelneming van ten minste 10% of 2,5 miljoen euro bezit in het kapitaal van de uitkerende vennootschap.

Deze participatiedrempel geldt niet voor inkomsten verkregen, verleend of toegewezen door investeringsvennootschappen, noch voor inkomsten toegekend of toegewezen door intercommunales.

De aftrek voor DBI wordt alleen toegekend voor aandelen in participaties die van nature financiële vaste activa zijn. Die participaties moeten minstens een jaar lang ononderbroken in handen van de vennootschap zijn gebleven.

Het aftrekbaar bedrag is vastgesteld op 95% van het inkomen, voor inhouding van de roerende voorheffing.

Indien er geen of onvoldoende belastbare winst overblijft, is het saldo van de aftrek voor DBI overdraagbaar naar de volgende belastbare tijdperken (Cobelfret-arrest).

⁽¹³⁾ DBI: Definitief belaste inkomen

8.8.2.2. Notionele interestaftrek (NIA) (aftrek voor risicokapitaal)

Vennootschappen kunnen hiermee van hun belastbare basis fictieve interestkosten op het (gecorrigeerd) eigen vermogen aftrekken.

Het tarief werd voor elk jaar vastgelegd op basis van de gemiddelde rentevoet van de lineaire obligaties (OLO's) op 10 jaar die door de Belgische Staat werden uitgegeven gedurende het jaar voorafgaand aan het jaar waarin het boekjaar start. Een overgangsbepaling beperkt het tarief echter al sinds aanslagjaar 2011. Voor aanslagjaar 2012 werd deze beperking nog aangescherpt en werd het tarief beperkt tot 3% en 3,5% voor KMO's.

Erkende coördinatiecentra (die blijven genieten van KB 187), vestigingen in reconversiezones (die onder bepalingen 1984 vallen), beveks, bevaks, VBS, coöperatieve vennootschappen en sommige zeescheepvaartvennootschappen hebben geen recht op de notionele interestaftrek.

De mogelijkheid om bij gebrek aan winst de notionele interesten gedurende 7 belastbare tijdperken over te dragen werd door de regering Di Rupo geschrapt. Overdrachten uit het verleden zijn nog wel aftrekbaar, maar per belastbaar tijdperk wordt de aftrek wel beperkt tot maximaal 60% van het resterende winstsaldo. Deze regel geldt niet voor het 1^e miljoen euro van dit "saldo". Op die manier zullen KMO-vennootschappen allicht weinig van deze inperking ondervinden.

KMO's moeten fiscaal kiezen tussen de investeringsreserve en de notionele interestaftrek.

8.8.2.3. Belastingkrediet voor onderzoek en ontwikkeling

Dit krediet is van toepassing voor investeringen in octrooien en “groene” investeringen. Daaronder verstaat men investeringen in materiële vaste activa die in nieuwe staat zijn verkregen of tot stand gebracht en van nieuwe immateriële vaste activa, indien die vaste activa in België voor het uitoefenen van de beroepswerkzaamheden worden gebruikt.

De huidige berekeningsbasis van de investeringsaftrek, namelijk de aanschaffing- of beleggingswaarde wordt vermenigvuldigd met het tarief van de investeringsaftrek, waarbij een onderscheid gemaakt wordt tussen de verhoogde investeringsaftrek en de gespreide investeringsaftrek. Het belastingkrediet kan immers in 1 keer of op een gespreide manier worden toegepast.

De zo gekomen berekeningsbasis wordt ten slotte nog vermenigvuldigd met 33,99%.

Voorbeeld van investering van 1000 euro met een tarief van 15,5% in O&O:

$$1000 \times 15,5\% \times 33,99\% = 52,68 \text{ euro}$$

Activa geïnvesteerd in O&O moeten tijdens de volledige duur van de afschrijving ook daarvoor gebruikt blijven worden, zo niet zal een deel van het toegekende belastingkrediet terugbetaald moeten worden.

De vennootschappen moeten kiezen tussen enerzijds het belastingkrediet voor O&O en anderzijds, de aftrek voor investeringen in octrooien of voor investeringen in octrooien of “groene” investeringen. Deze keuze is onherroepelijk.

De vaste activa die de investeringsaftrek niet kunnen genieten, geven ook geen recht op het belastingkrediet voor O&O.

Het belastingkrediet kan overgedragen worden naar de volgende vier aanslagjaren, onder volgende voorwaarden:

- < 145 920 euro: geen beperking per aanslagjaar
- 145 920 euro – 583 660 euro: 145 920 euro maximum
- > 583 660 euro: 25% van de overdracht

8.8.2.4. Aftrek voor octrooi-inkomsten

Worden in aanmerking genomen, de octrooien of aanvullende beschermingscertificaten waarvan de vennootschap octrooihouder of certificaathouder is en die geheel of gedeeltelijk door de vennootschap werden ontwikkeld in haar onderzoekscentra, alsmede de door de vennootschap verworven octrooien, licentierechten of aanvullende beschermingscertificaten, op voorwaarde dat die verder door de vennootschap in haar onderzoekscentra werden verbeterd.

Onder “octrooi-inkomsten” worden verstaan zowel de inkomsten *sensu stricto*, met name de ontvangsten uit octrooien die in licentie worden gegeven, als de inkomsten die via derden zouden worden verkregen door de vennootschap die de octrooien voor haar eigen rekening heeft geëxploiteerd. De inkomsten moeten geëvalueerd worden op basis van de vergoeding die zou zijn overeengekomen als tussen onafhankelijke ondernemingen.

De aftrekbare inkomsten moeten begrepen worden in het belastbaar inkomen en worden verminderd:

- Met tijdens het belastbaar tijdperk toegepaste afschrijvingen op de aanschaffings- of beleggingswaarde van deze octrooien, in zover deze afschrijvingen afgetrokken worden van de in België belastbare grondslag.
- Met de vergoedingen die zijn verschuldigd aan derden voor deze octrooien, in zover deze vergoedingen ten laste worden gelegd van het in België belastbare resultaat.

De op die manier bepaalde inkomsten zijn aftrekbaar ten belope van 80% van het bedrag. Indien er onvoldoende winst is, is het saldo van de aftrek voor octrooi-inkomsten niet overdraagbaar naar de volgende belastbare tijdperken.

8.8.2.5. Investeringsaftrek

De investeringsaftrek maakt het mogelijk om van de belastbare grondslag een deel van het bedrag van de investeringen die werden verwezenlijkt gedurende de belastbare periode, af te trekken. De aftrek mag toegepast worden op investeringen in materiële en immateriële vaste activa, verkregen of tot stand gebracht in nieuwe staat gedurende het belastbare tijdperk en in België voor beroepsdoeleinden. Er zijn wel enkele uitzonderingen, bijvoorbeeld leasing.

Het afschrijfbaar bedrag bepaalt de berekeningsbasis van de investeringsaftrek.

Het basispercentage is afhankelijk van het inflatiepercentage: voor investeringen van het jaar 0 steunt het op het verschil tussen het gemiddelde van de indexen van de consumptieprijzen van de jaren -1 en -2. Dat verschil wordt vermeerderd met 1 punt (voor vennootschappen) of met 1,5 punt (voor natuurlijke personen). Bij vennootschappen mag het zo bekomen basispercentage niet lager zijn dan 3% en niet hoger dan 10%.

Het basistarief geldt enkel nog voor investeringen van natuurlijke personen en investeringen die erop gericht zijn de productie en het recyclingproces van herbruikbare verpakkingen te verzekeren.

Voor het overige zijn er verhoogde percentages van toepassing. Deze worden altijd berekend ten opzichte van het percentage dat van toepassing is op natuurlijke personen, ook als het gaat om investeringen gedaan door vennootschappen.

Verhoogde percentages zijn van toepassing:

- Op octrooien (+10 procentpunten)
- Op investeringen gedaan met het oog op de bevordering van het onderzoek naar en de ontwikkeling van nieuwe producten en toekomstgerichte technologieën die geen invloed hebben op het milieu of die trachten de negatieve weerslag op het milieu zo klein mogelijk te houden (+10 procentpunten)
- Oplaadstations voor elektrische voertuigen (+10 procentpunten) (tot 2012)

- Op energiebesparende investeringen (+10 procentpunten)
- Op investeringen voor het installeren van een rookafzuig- of verluchtingsstelsel in de rookkamer van een horeca-inrichting (+10 procentpunten)
- Op materiële vaste activa gericht op de beveiliging van de beroepslokalen en de inhoud ervan, en op de beveiliging van de bedrijfsvoertuigen (+10 procentpunten)

Bij een gespreide aftrek (meer dan 1 jaar) wordt het basispercentage verhoogd met 17 procentpunten voor milieuvriendelijke investeringen voor O&O en met 7 procentpunten voor de andere investeringen.

De aftrek gebeurt in principe in één maal.

In geval van onvoldoende winsten mogen de investeringsaftrekken die niet kunnen worden verricht, worden overgedragen op de volgende belastbare tijdperken, onder volgende voorwaarden:

- <858 330 euro: geen beperking per aanslagjaar
- 858 330 euro – 3 433 310: 858 330 euro maximum
- > 3 433 310: 25% van de overdracht

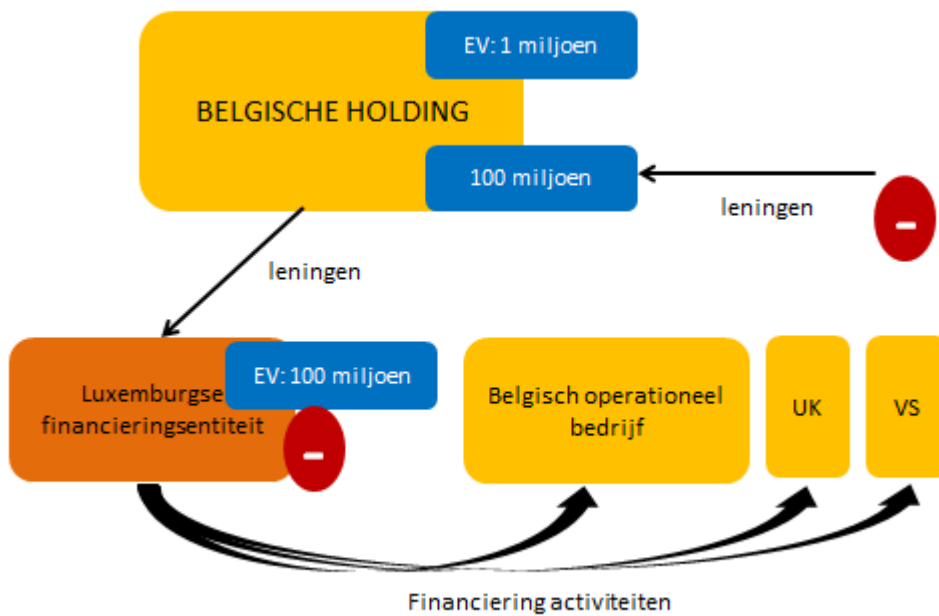
Als de vennootschap kiest voor het belastingkrediet voor O&O, worden deze bedragen gehalveerd.

8.8.2.6. Andere

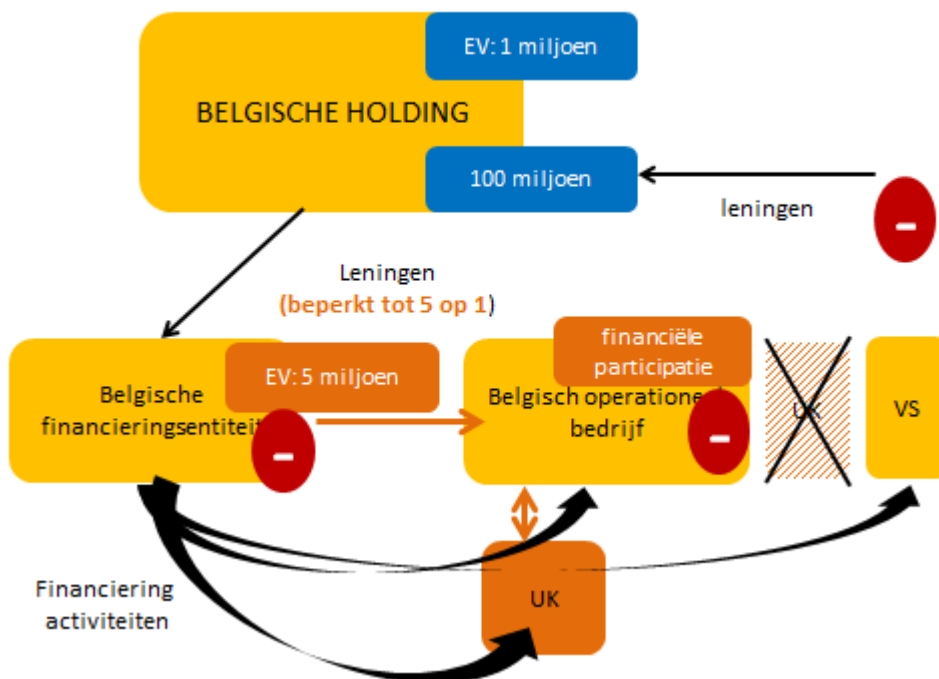
- Coördinatiecentra
- Aftrek van giften
- Liquidatieboni en inkoop eigen aandelen

8.9. Erosie belastbare basis – huidige thin cap omzeilt

Optie 1:

Optie 2:

8.10. Nederlandse onderkapitalisatieregels

Artikel 10a

1.

Bij het bepalen van de winst komen mede niet in aftrek renten – kosten en valutaresultaten daaronder begrepen – ter zake van schulden rechtens dan wel in feite direct of indirect verschuldigd aan een verbonden lichaam of verbonden natuurlijk persoon, voor zover die schulden rechtens dan wel in feite direct of indirect verband houden met een van de volgende rechtshandelingen:

a. een winstuitdeling of een teruggaaf van gestort kapitaal door de belastingplichtige of door een met hem verbonden lichaam dat aan deze belasting is onderworpen, aan een met hem verbonden lichaam of verbonden natuurlijk persoon;

b. een kapitaalstorting door de belastingplichtige, door een met hem verbonden lichaam dat aan deze belasting is onderworpen of door een met hem verbonden natuurlijk persoon die in Nederland woont, in een met hem verbonden lichaam;

c. **de verwerving of uitbreiding van een belang door de belastingplichtige, door een met hem verbonden lichaam dat aan deze belasting is onderworpen of door een met hem verbonden natuurlijk persoon die in Nederland woont, in een lichaam dat na deze verwerving of uitbreiding een met hem verbonden lichaam is.**

2.

Van een verband als bedoeld in het eerste lid tussen een schuld en een rechtshandeling kan ook sprake zijn indien de schuld is aangegaan na het verrichten van de rechtshandeling.

3.

Het eerste lid vindt geen toepassing:

a. indien de belastingplichtige aannemelijk maakt dat aan de schuld en de daarmee verband houdende rechtshandeling in overwegende mate zakelijke overwegingen ten grondslag liggen, of

b. indien de belastingplichtige aannemelijk maakt dat over de rente bij degene aan wie de rente rechtens dan wel in feite direct of indirect is verschuldigd, per saldo een belasting naar de winst of het inkomen wordt geheven welke naar Nederlandse maatstaven redelijk is en dat er geen sprake is van verrekening van verliezen of van andersoortige aanspraken uit jaren voorafgaande aan het jaar waarin de schuld is aangegaan waardoor over de rente per saldo geen heffing naar bedoelde redelijke maatstaven is verschuldigd, behoudens ingeval de inspecteur aannemelijk maakt dat de schuld is aangegaan met het oog op het verrekenen van verliezen of andersoortige aanspraken welke in het jaar zelf zijn ontstaan dan wel op korte termijn zullen ontstaan of dat aan de schuld of aan de daarmee verband houdende rechtshandeling niet in overwegende mate zakelijke overwegingen ten grondslag liggen. Voor de toepassing van dit onderdeel is een naar de winst geheven belasting naar Nederlandse maatstaven redelijk indien deze resulteert in een heffing naar een tarief van ten minste 10% over een naar Nederlandse maatstaven bepaalde belastbare winst, waarbij de artikelen 12b en 12c buiten toepassing blijven.

4.

Voor de toepassing van dit artikel en de artikelen 10, 10d, 13, 13a, 13b, 13ba, 13c, 13d, 13e, 13j, 13k, 14, 14a, 17a, 20, 28, 28b en 33 wordt als een met de belastingplichtige verbonden lichaam aangemerkt:

a. een lichaam waarin de belastingplichtige voor ten minste een derde gedeelte belang heeft;

b. een lichaam dat voor ten minste een derde gedeelte belang heeft in de belastingplichtige;

c. een lichaam waarin een derde voor ten minste een derde gedeelte belang heeft, terwijl deze derde tevens voor ten minste een derde gedeelte belang heeft in de belastingplichtige, waarbij een belang dat wordt gehouden door de partner of een minderjarig kind van een natuurlijk persoon aan die persoon wordt toegerekend, waarbij onder een kind mede wordt verstaan een kind van een partner alsmede een pleegkind;

d. een lichaam dat met de belastingplichtige deel uitmaakt van een fiscale eenheid als bedoeld in de artikelen 15 en 15a, tenzij het de toepassing betreft van artikel 10d.

5.

Als een met de belastingplichtige verbonden natuurlijk persoon wordt aangemerkt:

a. voor de toepassing van dit artikel: een natuurlijk persoon die voor tenminste een derde gedeelte een belang heeft in de belastingplichtige of in een met hem verbonden lichaam;

b. voor de toepassing van de artikelen 13b en 13ba: een natuurlijk persoon die, al dan niet tezamen met zijn partner, voor tenminste een derde gedeelte een belang heeft in de belastingplichtige of in een met hem verbonden lichaam, alsmede de partner van deze persoon en een bloed- of aanverwant in de rechte lijn van deze persoon, waarbij een pleegkind, een partner van een pleegkind en een pleegouder worden gelijkgesteld met bloed- of aanverwanten.

6.

Een met de belastingplichtige verbonden lichaam als bedoeld in het vierde lid wordt, indien die belastingplichtige deel uitmaakt van een fiscale eenheid als bedoeld in artikel 15, eerste lid, tevens aangemerkt als een met de andere van die fiscale eenheid deel uitmakende belastingplichtigen verbonden lichaam.

Artikel 10d

1 Indien bij een belastingplichtige in een jaar sprake is van een teveel aan vreemd vermogen, komt bij het bepalen van de winst van dat jaar niet in aftrek een gedeelte van de rente terzake van geldleningen – kosten van geldleningen daaronder begrepen – dat evenredig is aan de verhouding tussen het teveel aan vreemd vermogen en het gemiddeld vreemd vermogen.

2 Indien de belastingplichtige niet met andere lichamen in een groep is verbonden in de zin van artikel 24b van boek 2 van het Burgerlijk Wetboek, blijft het eerste lid buiten toepassing.

- 3 Het bedrag aan rente dat op grond van het eerste lid niet in aftrek komt, bedraagt ten hoogste het bedrag aan rente terzake van geldleningen direct of indirect verschuldigd aan met de belastingplichtige verbonden lichamen, verminderd met het bedrag aan rente terzake van geldleningen verstrekt aan zodanige lichamen.
- 4 Van een teveel aan vreemd vermogen als bedoeld in het eerste lid is sprake voorzover het gemiddeld vreemd vermogen van de belastingplichtige meer bedraagt dan driemaal het gemiddeld eigen vermogen en dit meerdere € 500 000 te boven gaat. Voor de toepassing van het eerste lid in verbinding met de eerste volzin wordt onder vreemd vermogen slechts verstaan het saldo van de verschuldigde geldleningen en de uitstaande geldleningen en worden de fiscaal toelaatbare reserves niet als eigen vermogen beschouwd.
- 5 Indien de belastingplichtige daarvoor bij de aangifte kiest, wordt het teveel aan vreemd vermogen in afwijking van het vierde lid bepaald als het bedrag waarmee het gemiddeld vreemd vermogen van de belastingplichtige uitgaat boven het gemiddeld eigen vermogen vermenigvuldigd met een factor welke overeenkomt met de vermogensverhouding bij de groep. Voor de toepassing van het eerste lid in verbinding met de eerste volzin worden het vreemd vermogen en het eigen vermogen bepaald aan de hand van de jaarrekening, opgemaakt volgens de bepalingen van titel 9, boek 2, van het Burgerlijk Wetboek , dan wel volgens soortgelijke buitenlandse wettelijke regelingen. Ingeval tot het vermogen van de belastingplichtige behoren dan wel daarvan deel uitmaken vermogensbestanddelen van een samenwerkingsverband respectievelijk van een dochtermaatschappij in de zin van [art. 15](#), worden voor de toepassing van de tweede volzin het vreemd vermogen en eigen vermogen bepaald aan de hand van een geconsolideerde balans waarop de vermogensbestanddelen van dat samenwerkingsverband of die dochtermaatschappij afzonderlijk zijn verantwoord.
- 6 De factor, bedoeld in het vijfde lid, is gelijk aan het gemiddeld vreemd vermogen gedeeld door het gemiddeld eigen vermogen, volgens de geconsolideerde jaarrekening van de groep, bedoeld in artikel 24b van boek 2 van het Burgerlijk Wetboek , dan wel een soortgelijke buitenlandse wettelijke regeling, waarvan de belastingplichtige deel uitmaakt. Indien de belastingplichtige deel uitmaakt van meer dan één groep wordt de groep met het grootste

balanstotaal als maatstaf genomen.

7 Voor de toepassing van dit artikel wordt onder geldlening verstaan een vordering of schuld die voortvloeit uit een overeenkomst van geldlening of een daarmee vergelijkbare overeenkomst en waarbij bij een schuld zonder toepassing van dit artikel rente in aanmerking zou worden genomen bij het bepalen van de winst.

8 De in dit artikel bedoelde gemiddelden worden bepaald naar de stand bij het begin en het einde van het jaar, waarbij het gemiddeld eigen vermogen ten minste op € 1 wordt gesteld.

9 De vermindering van belasting ingevolge voorschriften ter voorkoming van dubbele belasting wordt berekend zonder toepassing van het tweede, het derde en het vijfde lid.

10 Bij de berekening van de vermindering van belasting ingevolge voorschriften ter voorkoming van dubbele belasting wordt het gezamenlijke bedrag aan rente dat op grond van het eerste lid bij die berekening niet in aftrek komt, niet tot een hoger bedrag in aanmerking genomen dan het bedrag aan rente dat op grond van dat lid bij het bepalen van de belastbare winst niet in aftrek komt.

11 Bij algemene maatregel van bestuur kunnen nadere regels worden gegeven met betrekking tot de toepassing van het negende en het tiende lid.